

Кодекс України про адміністративні правопорушення

(статті 213 - 330)

(Про порядок застосування заходів адміністративного стягнення у вигляді штрафу додатково див. Закон [N 2467-12](#) від 17.06.92)

Розділ III. ОРГАНИ, УПОВНОВАЖЕНІ РОЗГЛЯДАТИ СПРАВИ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ

Глава 16

ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ

[Стаття 213.](#) Органи (посадові особи), уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення

Справи про адміністративні правопорушення розглядаються:

1) адміністративними комісіями при виконавчих комітетах районних, міських, районних у містах, селищних, сільських Рад народних депутатів;

2) виконавчими комітетами селищних, сільських Рад народних депутатів;

(Пункт третій статті 213 виключений на підставі Закону [N 244/94-ВР](#) від 15.11.94)(Пункт третій статті 213 виключений на підставі Закону [N 244/94-ВР](#) від 15.11.94)

3) районними (міськими), районними в містах комісіями в справах неповнолітніх;

4) районними (міськими) судами (суддями);

5) органами внутрішніх справ, органами державних інспекцій та іншими органами (посадовими особами), уповноваженими на те цим Кодексом.

(Стаття 213 із змінами, внесеними згідно із Законом [N 244/94-ВР](#) від 15.11.94)

[Стаття 214.](#) Розмежування компетенції органів, уповноважених розглядати справи про адміністративні правопорушення

Адміністративні комісії при виконавчих комітетах районних, міських, районних у містах, сільських, селищних Рад народних депутатів вирішують усі справи про адміністративні правопорушення, за винятком віднесених цим Кодексом до відання інших органів (посадових осіб). Виконавчі комітети сільських, селищних Рад народних депутатів, судді районних (міських) судів, органи внутрішніх справ, органи державних інспекцій та інші уповноважені органи (пункт 5 статті 213) розглядають справи про адміністративні правопорушення, віднесені цим Кодексом до їх відання.

(Стаття 214 із змінами, внесеними згідно із Законом [N 244/94-ВР](#) від 15.11.94)

[Стаття 215.](#) Порядок утворення колегіальних органів, уповноважених розглядати справи про адміністративні правопорушення

Адміністративні комісії утворюються відповідними Радами народних депутатів у складі голови, заступника голови, відповідального секретаря, а також членів комісії. В адміністративних комісіях при виконавчих комітетах районних, міських, районних у містах Рад народних депутатів є посада звільненого відповідального секретаря комісії. Порядок діяльності адміністративних комісій встановлюється цим Кодексом та іншими актами законодавства України.

(Частина друга статті 215 виключена на підставі Закону [N 244/94-ВР](#) від 15.11.94)(Частина друга статті 215 виключена на підставі Закону [N 244/94-ВР](#) від 15.11.94)

Районні (міські), районні в містах комісії в справах неповнолітніх утворюються відповідними Радами народних депутатів у складі голови, заступника голови, звільненого відповідального секретаря і членів комісії. При потребі до складу комісії може бути введено також посаду інспектора по роботі з дітьми. Порядок розгляду справ про адміністративні правопорушення у цих комісіях встановлюється законодавством Союзу РСР і Української РСР.

Порядок утворення інших колегіальних органів, уповноважених розглядати справи про адміністративні правопорушення, а також порядок розгляду справ у цих органах визначається законодавчими актами України.

(Стаття 215 із змінами, внесеними згідно із Законом [N 244/94-ВР](#) від 15.11.94)

[Стаття 216.](#) Правомочність засідань колегіальних органів

Адміністративні комісії мають право розглядати справи про адміністративні правопорушення при наявності не менш як половини членів їх складу, а виконавчі комітети селищних, сільських Рад народних депутатів - при наявності не менш як двох третин від загального складу виконавчого комітету.

Правомочність засідань інших колегіальних органів, уповноважених розглядати справи про адміністративні правопорушення, встановлюється законодавством України.

(Стаття 216 із змінами, внесеними згідно із Законом [N 244/94-ВР](#) від 15.11.94)

[Стаття 217.](#) Повноваження посадових осіб, які розглядають справи про адміністративні правопорушення

посадові особи, уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення, можуть накладати адміністративні стягнення, передбачені цим Кодексом, у межах наданих їм повноважень і лише під час виконання службових обов'язків.

Перелік посадових осіб, які від імені органів, згаданих у пункті 5 статті 213 цього Кодексу, розглядають справи про адміністративні правопорушення, встановлюється законодавчими актами України та постановами Кабінету Міністрів України.

(Стаття 217 із змінами, внесеними згідно із Законом [N 244/94-ВР](#) від 15.11.94)

Глава 17

ПІДВІДОМЧІСТЬ СПРАВ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ

[Стаття 218.](#) Адміністративні комісії

Адміністративні комісії при виконавчих комітетах районних, міських, районних у містах Рад народних депутатів розглядають справи про адміністративні правопорушення, передбачені статтями 45, 46, статтею 92, 97-1 - 105, частинами першою, третьою і четвертою статті 111 (за порушення, вчинені на аеродромах, не підвідомчих Міністерству цивільної авіації СРСР, або в районі таких аеродромів), статтею 136 (за вчинення порушень на автомобільному транспорті), статтями 138, 141, 142, 149 - 152, 154-156, 158, 159, 160-1, 164, 166, 179, статтею 180 (крім справ щодо батьків неповнолітніх або осіб, які їх замінюють), частиною четвертою статті 181, статтями 181-1 - 183, 186, 186-1, 188, 189, 189-1, 196, 212-1 цього Кодексу.

Адміністративні комісії при виконавчих комітетах селищних, сільських Рад народних депутатів розглядають справи про адміністративні правопорушення, передбачені статтями 92, 99 і 100 (коли правопорушення вчинено громадянином), статтями 103-1, 103-2, 104, статтею 136 (за вчинення порушень на автомобільному транспорті), статтями 141, 142, 150-152, 155, 156, 158, 159, 160-1, 166, 179, статтею 180 (крім справ щодо батьків неповнолітніх або осіб, які їх замінюють), частиною четвертою статті 181, статтями 182, 183, 186, 186-1, 196, 212-1 цього Кодексу. У випадках значної віддаленості населених пунктів від районного центру комісії можуть як виняток розглядати також справи про адміністративні правопорушення, передбачені статтями 176, 177 і частинами першою та другою статті 178 цього Кодексу. Переліки таких населених пунктів встановлюються виконавчими комітетами обласних Рад народних депутатів.

Адміністративні комісії при виконавчих комітетах районних, міських, районних у містах, селищних, сільських Рад народних депутатів розглядають також справи про правопорушення, адміністративна відповідальність за які встановлюється рішеннями місцевих Рад народних депутатів та їх виконавчих комітетів відповідно до статті 5 цього Кодексу.

(Стаття 218 із змінами, внесеними згідно з Указами ПВР [N 316-11](#) від 29.05.85, [N 1117-11](#) від 16.10.85, [N 2010-11](#) від 03.04.86, [N 2444-11](#) від 27.06.86, [N 3282-11](#) від 19.12.86, [N 3690-11](#) від 12.03.87, [N 4134-11](#) від 12.06.87, [N 4135-11](#) від 12.06.87, [N 4452-11](#) від 21.08.87, [N 6976-11](#) від 14.12.88, [N 7542-11](#) від 19.05.89, [N 8711-11](#) від 19.01.90, [N 8918-11](#) від 07.07.92, [N 1369-12](#) від 29.07.91; Законами [N 2354-12](#) від 15.05.92, [N 2547-](#)

12від 07.07.92, N 2977-12 від 03.02.93, N 3785-12 від 23.12.93, N 3888-12 від 23.12.94, N 3890-12 від 28.01.94, N 4044-12 від 25.02.94, N 84/94-ВР від 05.07.94, N 209/94-ВР від 14.10.94, N 64/95-ВР від 15.02.95, N 79/95-ВР від 01.03.95, N 296/95-ВР від 11.07.95, N 81/96-ВР від 06.03.96, N 148/96-ВР від 25.04.96, N 386/96-ВР від 01.10.96, 497/96-ВР від 14.11.96, N 308/97-ВР від 04.06.97; [N 352-XIV](#) від 23.12.98, [N 998-XIV](#) від 16.07.99)

Стаття 219. Виконавчі комітети селищних, сільських Рад народних депутатів

Виконавчі комітети селищних, сільських Рад народних депутатів розглядають справи про адміністративні правопорушення, передбачені статтями 92, 99 і 100 (коли правопорушення вчинено громадянином), статтею 104, статтями 141, 142, 152, 155, 156, 158, 159, 166, 179, статтею 180 (крім справ щодо батьків неповнолітніх або осіб, які їх замінюють), частиною четвертою статті 181, статтями 182, 183, 186-1, а також про правопорушення, відповідальність за які встановлюється рішеннями місцевих Рад народних депутатів та їх виконавчих комітетів відповідно до статті 5 цього Кодексу. У випадках значної віддаленості населених пунктів від районного центру виконавчі комітети селищних, сільських Рад народних депутатів можуть як виняток розглядати також справи про адміністративні правопорушення, передбачені статтями 176, 177 і частинами першою та другою статті 178 цього Кодексу. Переліки таких населених пунктів устанавлюються виконавчими комітетами обласних Рад народних депутатів.

(Стаття 219 із змінами, внесеними згідно з Указами ПВР N 316-11 від 29.05.85, N 1117-11 від 16.10.85, N 2010-11 від 03.04.86, N 2444-11 від 27.06.86, N 3282-11 від 19.12.86, N 4135-11 від 12.06.87, N 6976-11 від 14.12.88; Законами N 2547-12 від 07.07.92, N 3785-12 від 23.12.93, N 209/94-ВР від 14.10.94, N 81/96-ВР від 06.03.96, N 148/96-ВР від 25.04.96)

Стаття 220.

(Стаття 220 виключена на підставі Закону N 244/94-ВР від 15.11.94)

Комісії в справах неповнолітніх

Районні (міські), районні у містах комісії в справах неповнолітніх розглядають справи про адміністративні правопорушення неповнолітніх, крім справ про правопорушення, передбачені статтею 185 цього Кодексу. Справи про правопорушення, передбачені статтями 51, 121-127, частинами першою і другою статті 130, частинами першою і другою статті 131, статтями 173, 174, 190-195 цього Кодексу, розглядаються ними лише в тих випадках, коли орган (посадова особа), до якого надійшла справа про зазначені правопорушення, передає справу на розгляд цих комісій. Комісії в справах неповнолітніх розглядають також справи щодо батьків неповнолітніх або осіб, які їх замінюють, про адміністративні правопорушення, передбачені статтею 180, частинами першою, третьою, четвертою і п'ятою статті 184 цього Кодексу.

(Стаття 220 із змінами, внесеними згідно з Указами ПВР N 316-11 від 29.05.85, [N 7542-11](#) від 19.05.89, [N 1369-12](#) від 29.07.91)

Стаття 220-1. Комісії по боротьбі з пияцтвом

Комісії по боротьбі з пияцтвом при виконавчих комітетах районних, міських, районних у містах Рад народних депутатів розглядають справи про адміністративні правопорушення, передбачені статтями 156 і 179 цього Кодексу.

(Доповнено статтею 220-1 згідно з Указом ПВР [N 316-11](#) від 29.05.85)

Стаття 221. Районні (міські) суди (судді)

Судді районних (міських) судів розглядають справи про адміністративні правопорушення, передбачені частиною першою статті 41, статтями 41-1, 41-2, 41-3, 42-1, 42-2, 42-3 частиною першою статті 44, статтями 44-1, 46-1, 51 - 51-2, частиною першою статті 106-1, частиною п'ятою статті 121, частиною другою статті 130, статтями 146, 157, 160, 160-2, 160-4, 164-3, 164-6 - 164-8; 166-1 - 166-4, 173, 173-1, частиною третьою статті 178, частинами першою, другою і третьою статті 181, статтею 184-1, статтями 184, 184-1, 184-2 - 185-11, 186-2, 186-4, 186-5, 187, 188-1, 208-1 і 212-2 цього Кодексу, а також справи про адміністративні правопорушення, вчинені особами віком від шістнадцяти до вісімнадцяти років.

(Стаття 221 із змінами, внесеними згідно з Указами ПВР N 316-11 від 29.05.85, N 2444-11 від 27.06.86, N 4452-11 від 21.08.87, N 6347-11 від 03.08.88, N 6976-11 від 14.12.88, N 7445-11 від 27.04.89, N 8710-11 від 19.01.90, N 8711-11 від 19.01.90, N 8918-11 від 07.03.90, N 9082-11 від 20.04.90, N 9166-11 від 04.05.90, N 647-12 від 18.01.91, N 661-12 від 28.01.91, N 1369-12 від 29.07.91, N 1413-12 від 09.08.91; Законами N 1255-12 від 25.06.91, N 2857-12 від 15.12.92, N 2992-12 від 04.02.93, N 3039-12 від 03.03.93, N 3350-12 від 30.06.93, N 3582-12 від 11.11.93, N 3785-12 від 23.12.93, N 3888-12 від 28.01.94, N 179/94-ВР від 22.09.94, N 244/94-ВР від 15.11.94, N 8/95-ВР від 19.01.95, N 64/95-ВР від 15.02.95, N 123/95-ВР від 05.04.95, N 210/95-ВР від 02.06.95, N 358/95-ВР від 05.10.95, N 386/96-ВР від 01.10.96, N 666/97-ВР від 21.11.97, N 210/98-ВР від 24.03.98, [N 352-XIV](#) від 23.12.98, [N 812-XIV](#) від 02.07.99, [N 998-XIV](#) від 16.07.99, [N 1080-XIV](#) від 21.09.99, [N 1381-XIV](#) від 13.01.2000)

Стаття 222. Органи внутрішніх справ (міліція)

Органи внутрішніх справ (міліція) розглядають справи про такі адміністративні правопорушення: про порушення громадського порядку, порушення правил про валютні операції, за порушення правил паспортної системи, правил перебування в Україні і транзитного проїзду через територію України іноземців і осіб без громадянства, правил дорожнього руху, правил, що забезпечують безпеку руху транспорту, правил користування засобами транспорту, правил, спрямованих на забезпечення схоронності вантажів на транспорті, а також про незаконний відпуск і незаконне придбання бензину або інших паливно-мастильних матеріалів (частина перша статті 44, частина друга статті 106-1, стаття 106-2, частини перша, друга, третя і четверта статті 109, статті 110, 111, частина третя статті 114, частина перша статті 115, стаття 116-2, частина друга статті 117, частини перша і друга статті 119, частини перша, друга, третя і четверта статті 121, статті 122-128-1, частини перша і друга статті 129, частина перша статті 130, статті 132, 133, частина друга статті 135, стаття 136 (за винятком порушень на автомобільному транспорті), статті 137, 139, 140, 161, 162, 164-4, 173, 174, 176, 177, 178, 181-2, 190 - 195-4, статті 197-201, 203-206).

Від імені органів внутрішніх справ (міліції) розглядати справи про адміністративні правопорушення і накладати адміністративні стягнення мають право:

1) за адміністративні правопорушення, передбачені частиною першою статті 44, частиною другою статті 106-1, статтею 106-2, частинами першою, другою, третьою і четвертою статті 109, статтями 110, 111, частиною третьою статті 114, частиною першою статті 115, статтею 116-2, частиною другою статті 117, частинами першою і другою статті 119, частинами першою, другою, третьою і п'ятою статті 133, частиною другою статті 135, статтею 136 (за винятком порушень на автомобільному транспорті), статтями 137, 161, 162, статтями 164-4, 173, 174, статтею 203 цього Кодексу, - начальники органів внутрішніх справ та їх заступники, а статтями 176, 177, 178, 181-2, 190 - 195-4, 197-201, 204-206 цього Кодексу - начальники або заступники начальників відділів (управлінь) внутрішніх справ виконавчих комітетів районних, міських, районних у містах Рад народних депутатів;

за адміністративні правопорушення, передбачені частинами першою, другою, третьою і четвертою статті 109, статтями 110, 111, частиною третьою статті 114, частиною першою статті 115, статтею 116-2, частиною другою статті 117, частинами першою, другою і третьою статті 133, частиною другою статті 135 цього Кодексу, крім того, - начальники лінійних пунктів міліції, а за порушення, передбачені частиною третьою статті 109, статтею 110 цього Кодексу, - також і інші працівники міліції, на яких покладено нагляд за додержанням відповідних правил. Розмір штрафу, що накладається начальниками лінійних пунктів міліції, не може перевищувати чотирьох неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

за адміністративні правопорушення, передбачені частиною першою статті 44, статтями 176, 177 і 178 цього Кодексу, крім того - начальники або заступники начальників органів внутрішніх справ на транспорті, інших органів внутрішніх справ, прирівнених до відділів (управлінь) внутрішніх справ виконавчих комітетів районних, міських, районних у містах Рад народних депутатів, начальники відділень міліції, що є в системі органів внутрішніх справ, а за правопорушення, передбачені статтею 177 і частинами першою та другою статті 178 цього Кодексу, - також дільничні інспектори (старші дільничні інспектори) міліції;

за адміністративні правопорушення, передбачені статтею 181-2 цього Кодексу, крім того, - начальники або заступники начальників органів

внутрішніх справ на транспорті, а також начальники відділень міліції, що є в системі органів внутрішніх справ;

2) за адміністративні правопорушення, передбачені частиною четвертою статті 121, статтею 121-1, частиною четвертою статті 122, статтями 122-1, 122-2, 122-3, частинами першою і третьою статті 123, статтями 124, 124-1, частинами першою і другою статті 126, частинами третьою і четвертою статті 127, статтями 128, 128-1, частинами першою і другою статті 129, частиною першою статті 130, статтею 132, частиною четвертою статті 133, статтями 139, 140 цього Кодексу, - начальник або заступник начальника відділення (відділу, управління, Головного управління) Державної автомобільної інспекції, начальник або заступник начальника відділу (управління, Головного управління) дорожньої міліції, командир або заступник командира окремого підрозділу дорожньо-патрульної служби. В разі відсутності у відділі внутрішніх справ виконавчого комітету районної, міської, районної в місті Ради народних депутатів відділення (відділу) Державної автомобільної інспекції зазначені справи розглядаються начальником або заступником начальника відділу внутрішніх справ. У розгляді таких справ можуть брати участь представники трудових колективів і громадських організацій;

3) за адміністративні правопорушення, передбачені частинами першою, другою і третьою статті 121, частинами першою, другою і третьою статті 122, частиною другою статті 123, статтею 125, частиною третьою статті 126, частинами першою і другою статті 127 цього Кодексу, - працівники Державної автомобільної інспекції, які мають спеціальні звання.

(Стаття 222 із змінами, внесеними згідно з Указами ПВП N 316-11 від 29.05.85, N 1117-11 від 16.10.85, N 2444-11 від 27.06.86, N3282-11 від 19.12.86, N 4134-11 від 12.06.87, N 4135-11 від 12.06.87, N 4452-11 від 21.08.87, N 7542-11 від 19.05.89, N1369-12 від 29.07.91, N 1818-12 від 15.11.91; Законами N 3785-12 від 23.12.93, N 3890-12 від 28.01.94, N 155/94-ВР від 29.07.94, N244/94-ВР від 15.11.94, N 64/95-ВР від 15.02.95, N 296/95-ВР від 11.07.95, N 148/96-ВР від 25.04.96, N 398/96-ВР від 02.10.96, N 55/97-ВР від 07.02.97, [N 812-XIV](#) від 02.07.99)

[Стаття 222-1](#). Прикордонні війська України

Прикордонні війська України розглядають справи про адміністративні правопорушення, пов'язані з порушенням прикордонного режиму або режиму в пунктах пропуску через державний кордон України (стаття 202).

Від імені Прикордонних військ України розглядати справи про адміністративні правопорушення і накладати адміністративні стягнення мають право:

командири військових частин, які охороняють державний кордон України, та їх заступники;

командири військових підрозділів, які безпосередньо виконують завдання з охорони державного кордону України, та їх заступники.

(Кодекс доповнено статтею 222-1 згідно із Законом [N 812-XIV](#) від 02.07.99)

[Стаття 223](#). Органи державного пожежного нагляду

Органи державного пожежного нагляду розглядають справи про адміністративні правопорушення, пов'язані з порушенням встановлених законодавством вимог пожежної безпеки, невиконанням приписів та постанов посадових осіб органів державного пожежного нагляду (статті 120, 175, 188-8).

Від імені органів державного пожежного нагляду розглядати справи про адміністративні правопорушення і накладати адміністративні стягнення мають право:

1) головні державні інспектори з пожежного нагляду центрального та територіальних органів державного пожежного нагляду та їх заступники - штраф на громадян до семи неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб - до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

2) головні державні інспектори з пожежного нагляду місцевих органів державного пожежного нагляду, державні інспектори з пожежного нагляду центрального та територіальних органів державного пожежного нагляду - штраф на громадян до шести неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб - до восьми неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

3) державні інспектори з пожежного нагляду - штраф на громадян до чотирьох неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб - до шести неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

(Стаття 223 із змінами, внесеними згідно з Указом ПВП N 3282-11 від 19.12.86, Законом [N 55/97-ВР](#) від 07.02.97, в редакції Закону [N 651/97-ВР](#) від 19.11.97)

[Стаття 224](#). Органи залізничного транспорту

Органи залізничного транспорту розглядають справи про такі адміністративні правопорушення: про порушення правил користування засобами цього транспорту, правил щодо охорони порядку та безпеки руху, правил, спрямованих на забезпечення схоронності вантажів на залізничному транспорті, правил пожежної безпеки на залізничному транспорті (статті 109, 110, частина перша статті 120, частина перша статті 133, частина перша статті 134, частини перша і третя статті 135, стаття 136).

Від імені органів залізничного транспорту розглядати справи про адміністративні правопорушення і накладати адміністративні стягнення мають право:

начальники станцій та їх заступники, начальники локомотивних (вагонних) депо, начальники пасажирських поїздів (механіки-бригадири пасажирських поїздів);

контролери-ревізори пасажирських поїздів, ревізори-інструктори пасажирських поїздів, ревізори по контролю доходів, дорожні майстри, начальники дистанцій колії, начальники дистанцій сигналізації та зв'язку;

начальник відділу Управління воєнізованої охорони Міністерства шляхів СРСР та його заступник, начальники відділів (загонів, команд, пожежних поїздів) та їх заступники, старші інструктори та інструктори по протипожежній профілактиці, начальники відділень (караулів) команд, пожежних поїздів воєнізованої охорони залізниць, метрополітенів, старші в місці розташування станцій посадові особи воєнізованої охорони;

(Абзац п'ятий частини другої статті 224 виключено на підставі Закону [N 352-XIV](#) від 23.12.98)

головний санітарний лікар залізничного транспорту та його заступник, головні санітарні лікарі залізниць та їх заступники, головні санітарні лікарі метрополітенів, головні санітарні лікарі відділків залізниць, головні санітарні лікарі лінійних дільниць.

Розмір штрафу, що накладається начальниками пасажирських поїздів (механіками-бригадирами пасажирських поїздів), дорожніми майстрами, начальниками відділень (караулів) команд, пожежних поїздів воєнізованої охорони залізниць, метрополітенів не може перевищувати чотирьох неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

(Стаття 224 із змінами, внесеними згідно з Указом ПВП N 3282-11 від 19.12.86, Законами [N 55/97-ВР](#) від 07.02.97, [N 352-XIV](#) від 23.12.98)

[Стаття 225](#). Органи морського транспорту

Органи морського транспорту розглядають справи про такі адміністративні правопорушення: про порушення правил користування засобами цього транспорту, правил щодо охорони порядку та безпеки руху, правил, спрямованих на забезпечення схоронності вантажів на морському транспорті, правил пожежної безпеки на морському транспорті (статті 114, 115, частина перша статті 120, частина друга статті 133, частина перша статті 134, частини перша і третя статті 135, стаття 136).

Від імені органів морського транспорту розглядати справи про адміністративні правопорушення і накладати адміністративні стягнення мають право:

начальники портів та їх заступники, начальники районів портів, капітани портів та їх заступники, начальники змін, старші капітани і капітани портового нагляду, начальники морських вокзалів та їх заступники, капітани суден;

начальники загонів та їх заступники, начальники окремих команд, старші інструктори та інструктори по протипожежній профілактиці загонів, окремих команд воєнізованої охорони, старші в місці розташування портів посадові особи воєнізованої охорони Міністерства морського флоту СРСР.

Розмір штрафу, що накладається начальниками змін, старшими капітанами і капітанами портового нагляду, не може перевищувати чотирьох неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

(Стаття 225 із змінами, внесеними згідно з Указом ПВР N 3282-11 від 19.12.86, Законами N 55/97-ВР від 07.02.97, [N 352-XIV](#) від 23.12.98)

[Стаття 226.](#) Органи річкового транспорту

Органи річкового транспорту розглядають справи про такі адміністративні правопорушення: про порушення правил користування засобами цього транспорту, правил щодо охорони порядку та безпеки руху, правил, спрямованих на забезпечення схоронності вантажів на річковому транспорті, правил пожежної безпеки на річковому транспорті (частини перша, друга і четверта статті 116, частина перша статті 116-1, статті 116-2, 117, частина перша статті 120, частина третя статті 129, частини третя і четверта статті 130, частини перша і друга статті 131, частина друга статті 133, частина перша статті 134, частини перша і третя статті 135, стаття 136).

Від імені органів річкового транспорту розглядати справи про адміністративні правопорушення і накладати адміністративні стягнення мають право начальник Української республіканської інспекції судноплавства та його заступники, начальник служби безпеки судноводіння та його заступники, начальники лінійних інспекцій, старші капітани-інспектори і капітани-інспектори інспекцій судноплавства, начальники річкових портів та їх заступники, капітани річкових портів, начальники пристаней і вокзалів, начальники районів портів і начальники шлюзів, старші капітани і капітани портового нагляду, капітани суден, старша у місці розташування порту (пристані) посадова особа воєнізованої охорони виробничого об'єднання "Головрічфлот" Міністерства транспорту Української РСР (начальник об'єднаного загону, начальник загону, командир, пожежний інструктор) та ревізори цього виробничого об'єднання.

(Стаття 226 із змінами, внесеними згідно з Указами ПВР N 316-11 від 29.05.85, [N 3282-11](#) від 19.12.86, [N 7542-11](#) від 19.05.89, [N 1818-12](#) від 15.11.91; Законами [N 3785-12](#) від 23.12.93, [N 352-XIV](#) від 23.12.98)

[Стаття 227.](#) Державна інспекція по маломірних суднах Української РСР

Державна інспекція по маломірних суднах Української РСР розглядає справи про такі адміністративні правопорушення: про порушення правил реєстрації та обліку піднаглядних їй суден і правил користування цими суднами, а також базами (спорудами) для їх стоянок (частини перша, третя, четверта і п'ята статті 116, частина друга статті 116-1, частина третя статті 116-2, частина перша статті 117, стаття 118, частина третя статті 129, частини третя і четверта статті 130, частини перша і друга статті 131).

Від імені Державної інспекції по маломірних суднах Української РСР розглядати справи про адміністративні правопорушення і накладати адміністративні стягнення мають право:

1) державні інспектори по маломірних суднах - штраф на громадян і посадових осіб до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян; 2) начальники державних інспекцій по маломірних суднах області, міст Києва і Севастополя та їх заступники, начальники базейнових державних інспекцій по маломірних суднах та їх заступники, начальник Державної інспекції по маломірних суднах Української РСР та його заступник - штраф на громадян до семи неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб - до восьми неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, позбавлення судноводіїв права керування суднами, піднаглядними інспекціям по маломірних суднах.

(Стаття 227 із змінами, внесеними згідно з Указами ПВР N 316-11 від 29.05.85, [N 7542-11](#) від 19.05.89, [N 1818-12](#) від 15.11.91; Законами [N 3785-12](#) від 23.12.93, [N 55/97-ВР](#) від 07.02.97)

[Стаття 228.](#) Органи повітряного транспорту

Органи повітряного транспорту розглядають справи про такі адміністративні правопорушення: про порушення правил користування засобами цього транспорту, правил щодо охорони порядку та безпеки руху, правил, спрямованих на забезпечення схоронності вантажів на повітряному транспорті, правил пожежної безпеки на повітряному транспорті, правил про міжнародні польоти (стаття 111 (крім порушень, вчинених на аеродромах, не підвідомчих Міністерству цивільної авіації СРСР, або в районі таких аеродромів), статті 112, 113, частина друга статті 120, частина третя статті 133, частина друга статті 135, стаття 137).

Від імені органів повітряного транспорту розглядати справи про адміністративні правопорушення і накладати адміністративні стягнення мають право:

1) за адміністративні правопорушення, передбачені статтею 111 (крім порушень, вчинених на аеродромах, не підвідомчих Міністерству цивільної авіації СРСР, або в районі таких аеродромів), статтею 112, частиною другою статті 120, частиною третьою статті 133, частиною другою статті 135, статтею 137 цього Кодексу:

начальник Українського управління цивільної авіації та його заступники, командири об'єднаних авіазагонів (об'єднаних авіаескадрилей) та їх заступники, начальники аеропортів та їх заступники, начальники служби організації перевезень авіапідприємств (аеропортів), начальник Головної інспекції (по безпеці польотів) Міністерства цивільної авіації СРСР, начальник інспекції (по безпеці польотів) Українського управління цивільної авіації, командири повітряних суден;

начальник Контрольно-ревізійного управління Міністерства цивільної авіації СРСР та його заступник, начальники відділів, головні ревізори, старші ревізори, ревізори цього управління; начальник контрольно-ревізійного відділу Українського управління цивільної авіації та його заступник, старші ревізори, комерційні ревізори, ревізори цього відділу;

(Абзац четвертий пункту першого частини другої статті 228 виключено на підставі Закону [N 352-XIV](#) від 23.12.98)

начальник санітарно-епідеміологічного відділу, головний санітарний лікар центральної санітарно-епідеміологічної станції Міністерства цивільної авіації СРСР, головний лікар санітарно-епідеміологічної станції цивільної авіації;

начальники загонів і окремих команд воєнізованої охорони авіапідприємств (аеропортів).

Розмір штрафу, що накладається старшими ревізорами, комерційними ревізорами, ревізорами контрольно-ревізійного відділу Українського управління цивільної авіації, начальниками служби організації перевезень авіапідприємств (аеропортів), начальниками окремих команд воєнізованої охорони авіапідприємств (аеропортів), не може перевищувати чотирьох неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

2) за адміністративні правопорушення, передбачені статтею 113 цього Кодексу, - начальник Українського управління цивільної авіації та його заступники.

(Стаття 228 із змінами, внесеними згідно з Указом ПВР N 3282-11 від 19.12.86, Законами [N 55/97-ВР](#) від 07.02.97, [N 352-XIV](#) від 23.12.98)

[Стаття 229.](#) Органи автомобільного транспорту та електротранспорту

Органи автомобільного транспорту та електротранспорту (тролейбус, трамвай) розглядають справи про адміністративні правопорушення, зв'язані з порушенням правил користування автомобільним транспортом та електротранспортом (стаття 119, частина п'ята статті 133, частина друга статті 134, частина четверта статті 135).

Від імені органів автомобільного транспорту та електротранспорту розглядати справи про адміністративні правопорушення і накладати адміністративні стягнення мають право:

1) на пасажирському автомобільному транспорті - начальник пасажирського управління та його заступники, головні ревізори, ревізори Міністерства транспорту Української РСР; начальники територіально-виробничих (виробничих) об'єднань автомобільного транспорту, їх заступники, начальники пасажирських відділів і контрольних служб цих об'єднань; директори (начальники) автотранспортних підприємств, об'єднань автостанцій, автовокзалів (автостанцій) та їх заступники; контролери і ревізори територіально-виробничих (виробничих) об'єднань автомобільного транспорту та автотранспортних підприємств;

2) на пасажирському електротранспорті (тролейбус, трамвай) - начальники трамвайно-тролейбусних управлінь, начальники трамвайно-тролейбусних депо, начальники служб руху і районів руху трамвайно-тролейбусних управлінь, контролери трамвайно-тролейбусних управлінь.

(Стаття 229 із змінами, внесеними згідно з Указами ПВР N 3282-11 від 19.12.86, N 7542-11 від 19.05.89; Законом N 3785-12 від 23.12.93)

Стаття 230.

(Стаття 230 виключена на підставі Закону N 8/95-ВР від 19.01.95)

Правові і технічні інспектори праці професійних спілок

Правові і технічні інспектори праці професійних спілок розглядають справи про адміністративні правопорушення, зв'язані з порушенням законодавства про працю і правил щодо охорони праці (стаття 41).

Розглядати справи про адміністративні правопорушення і накладати адміністративні стягнення мають право:

- 1) за порушення законодавства про працю - правові інспектори праці - штраф у розмірі до десяти карбованців і головні правові інспектори праці - до п'ятдесяти карбованців;
- 2) за порушення правил щодо охорони праці - технічні інспектори праці - штраф у розмірі до десяти карбованців і головні технічні інспектори праці - до п'ятдесяти карбованців.

Стаття 230-1. Органи Міністерства праці та соціальної політики України

Органи Міністерства праці та соціальної політики України розглядають справи про адміністративні правопорушення, пов'язані з невиконанням законних вимог посадових осіб державної інспекції праці Міністерства праці та соціальної політики України (стаття 188-6).

Від імені органів Міністерства праці та соціальної політики України розглядати справи про адміністративні правопорушення і накладати адміністративні стягнення мають право:

Головний державний інспектор праці - заступник Міністра праці та соціальної політики України, його заступники; головні державні інспектори праці територіальних державних інспекцій праці, їх заступники; державні інспектори праці Головної державної інспекції праці - штраф до дев'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

державні інспектори праці територіальних державних інспекцій праці - штраф до семи неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

(Кодекс доповнено статтею 230-1 згідно із Законом N 666/97-ВР від 21.11.97)

Стаття 231. Органи Держнаглядохоронпраці України по нагляду за охороною праці

Органи Держнаглядохоронпраці України розглядають справи: про порушення законодавчих та інших нормативних актів про охорону праці, щодо безпечного ведення робіт, зберігання, використання та обліку вибухових матеріалів у галузях промисловості та на об'єктах, підконтрольних органам Держнаглядохоронпраці України, про порушення законодавства про надра, а також невиконання законних вимог органів Держнаглядохоронпраці України (частина друга статті 41, (за винятком порушень санітарно-гігієнічних і санітарно-протиепідемічних правил і норм), статті 47, 57, 58, 93, 94, 188-4). Від імені органів Держнаглядохоронпраці України розглядати справи про адміністративні правопорушення і накладати адміністративні стягнення мають право:

1) за порушення законодавчих та інших нормативних актів про охорону праці, щодо безпечного ведення робіт у галузях промисловості та на об'єктах, підконтрольних органам Держнаглядохоронпраці України, а також невиконання законних вимог органів Держнаглядохоронпраці України:

державні інспектори - штраф до чотирьох неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

головні державні інспектори, начальники інспекцій Держнаглядохоронпраці України та їх заступники - штраф до шести неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

начальники управлінь і відділів Держнаглядохоронпраці України та їх заступники - штраф до восьми неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

Голова Держнаглядохоронпраці України та його заступники - штраф до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

2) за порушення законодавства про надра, нормативних актів про зберігання, використання та облік вибухових матеріалів у галузях промисловості та на об'єктах, підконтрольних органам Держнаглядохоронпраці України, а також невиконання законних вимог органів Держнаглядохоронпраці України:

державні інспектори - штраф до шести неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

головні державні інспектори, начальники інспекцій Держнаглядохоронпраці України та їх заступники - штраф до дев'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

начальники управлінь і відділів Держнаглядохоронпраці України та їх заступники - штраф до дванадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

Голова Держнаглядохоронпраці України та його заступники - штраф до чотирнадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

(Стаття 231 із змінами, внесеними згідно із Законами N 8/95-ВР від 19.01.95, [N 55/97-ВР](#) від 07.02.9, [N 352-XIV](#) від 23.12.98)

Стаття 231-1. Органи державного геологічного контролю

Органи державного геологічного контролю розглядають справи про порушення законодавчих та інших нормативних актів, які встановлюють порядок, правила і вимоги щодо проведення робіт по геологічному вивченню надр України (статті 57, 58).

Від імені органів державного геологічного контролю розглядати справи про адміністративні правопорушення і накладати адміністративні стягнення мають право:

державні інспектори - штраф до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

головний державний інспектор державного геологічного контролю та його заступники - штраф до чотирнадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

(Кодекс доповнено статтею 231-1 згідно із Законом [N 1379-XIV](#) від 13.01.2000)

Стаття 232.

(Стаття 232 виключена на підставі Закону N 8/95-ВР від 19.01.95)

Органи держатоменергонагляду

Органи держатоменергонагляду розглядають справи про адміністративні правопорушення, зв'язані з порушенням правил, норм та інструкцій по безпечному веденню робіт на об'єктах, підконтрольних органам держатоменергонагляду (стаття 95).

Від імені органів держатоменергонагляду розглядати справи про адміністративні правопорушення і накладати адміністративні стягнення мають право:

1) начальники інспекцій держатоменергонагляду - штраф у розмірі до тридцяти карбованців;

2) начальники управлінь округів держатоменергонагляду та їх заступники - штраф у розмірі до п'ятдесяти карбованців;

3) Голова Державного комітету СРСР по нагляду за безпечним веденням робіт в атомній енергетиці та його заступники - штраф у розмірі до ста карбованців.

Стаття 233. Органи інспекцій Міністерства машинобудування СРСР і Міністерства середнього машинобудування СРСР

Органи інспекцій Міністерства машинобудування СРСР і Міністерства середнього машинобудування СРСР розглядають справи про адміністративні правопорушення, зв'язані з порушенням правил, норм та інструкцій по безпечному веденню робіт на підконтрольних об'єктах.

Стаття 234. Митні органи

Митні органи розглядають справи про адміністративні правопорушення, зв'язані з порушенням митних правил і контрабандою (статті 208, 208-1 і 209).

Від імені митних органів розглядати справи про адміністративні правопорушення і накладати адміністративні стягнення мають право начальники митниць або їх заступники.

(Стаття 234 із змінами, внесеними згідно з Указом ПВР N 158-12 від 03.08.90)

[Стаття 234-1.](#) Органи державної контрольно-ревізійної служби в Україні

Органи державної контрольно-ревізійної служби в Україні розглядають справи про адміністративні правопорушення, пов'язані з порушенням законодавства з фінансових питань (стаття 164-2).

Від імені державної контрольно-ревізійної служби в Україні розглядати справи про адміністративні правопорушення і накладати адміністративні стягнення мають право: начальник Головного контрольно-ревізійного управління України та його заступники, начальники контрольно-ревізійних управлінь в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві і Севастополі та їх заступники.
(Доповнено статтею 234-1 згідно із Законом N 2941а-12 від 26.01.93)

[Стаття 234-2.](#) Органи державної податкової служби України

Органи державної податкової служби України розглядають справи про адміністративні правопорушення, пов'язані з реалізацією, прийняттям на комісію або зберіганням з метою продажу алкогольних напоїв та тютюнових виробів, на яких немає марок акцизного збору встановленого зразка (стаття 164-5), а також з порушенням порядку проведення розрахунків із споживачами (стаття 155-1).

Від імені органів державної податкової служби України розглядати справи про адміністративні правопорушення і накладати адміністративні стягнення мають право начальник Головної державної податкової інспекції України та його заступники, начальники державних податкових інспекцій Автономної Республіки Крим, областей, районів, міст і районів у містах та їх заступники.
(Кодекс доповнено статтею 234-2 згідно із Законом N 323/96-ВР від 12.07.96, із змінами, внесеними згідно із Законом N 23/97-ВР від 23.01.97)

[Стаття 234-3.](#) Національний банк України

Національний банк України розглядає справи про адміністративні правопорушення, пов'язані з невиконанням законних вимог Національного банку України щодо усунення порушень банківського законодавства, нормативно-правових актів Національного банку України (стаття 166-5). Від імені Національного банку України розглядати справи про адміністративні правопорушення і накладати адміністративні стягнення мають право Голова Національного банку України та його заступники, керівники територіальних управлінь Національного банку України та їх заступники.

(Кодекс доповнено статтею 234-3 згідно із Законом [N 1342-XIV](#) від 22.12.99)

[Стаття 235.](#) Військові комісаріати

Військові комісаріати розглядають справи про такі адміністративні правопорушення: про порушення військовозобов'язаними чи призовниками законодавства про загальний військовий обов'язок і військову службу, про умисне зіпсування обліково-військових документів чи втрату їх з необережності, про неявку на виклик у військовий комісаріат, про неподання у військові комісаріати списків юнаків, які підлягають приписці до призовних дільниць, про прийняття на роботу військовозобов'язаних і призовників, які не перебувають на військовому обліку, про незабезпечення сповіщення військовозобов'язаних і призовників про їх виклик у військові комісаріати, перешкоду їх своєчасній явці на збірні пункти чи призовні дільниці, про несвоєчасне подання документів, необхідних для ведення військового обліку військовозобов'язаних і призовників, несповіщення їх про виклик у військові комісаріати, про неподання відомостей про військовозобов'язаних і призовників (статті 210, 211 - 211-6).

Від імені військових комісаріатів розглядати справи про адміністративні правопорушення і накладати адміністративні стягнення мають право районні (міські) військові комісари.

(Стаття 235 із змінами, внесеними згідно з Указами ППР N 2010-11 від 03.04.86, [N 7542-11](#) від 19.05.89, [N 1369-12](#) від 29.07.91, [N 1818-12](#) від 15.11.91, в редакції Закону [N 308/97-ВР](#) від 04.06.97)

[Стаття 235-1.](#) Військова інспекція безпеки дорожнього руху Міністерства оборони України

Військова інспекція безпеки дорожнього руху Міністерства оборони України розглядає справи про вчинені водіями транспортних засобів Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань - військовослужбовцями і військовозобов'язаними, призваними на збори, правопорушення, передбачені частинами першою і другою статті 121, статтею 121-1, частинами першою, другою і третьою статті 122, статтею 122-3, частинами першою і другою статті 123, статтею 125, частиною другою статті 132, частиною четвертою статті 133 цього Кодексу.

Від імені військової інспекції безпеки дорожнього руху Міністерства оборони України розглядати справи про адміністративні правопорушення мають право начальники головної військової інспекції безпеки дорожнього руху, військових інспекцій безпеки дорожнього руху оперативних командувань, військових інспекцій безпеки дорожнього руху гарнізонів, їх заступники, голови військових кваліфікаційних комісій, а також офіцери, прапорщики і мічмани, яких призначено у встановленому порядку позаштатними начальниками військових інспекцій безпеки дорожнього руху гарнізонів.

Посадова особа військової інспекції безпеки дорожнього руху, розглянувши справу про зазначені у частині першій цієї статті правопорушення, може накладати на винних адміністративне стягнення у вигляді попередження або передати матеріали про ці правопорушення відповідним командирам (начальникам) для вирішення питання про притягнення винних до відповідальності за Дисциплінарним статутом Збройних Сил України.

Протоколи про вчинені водіями транспортних засобів Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законодавства України військових формувань - військовослужбовцями і військовозобов'язаними, призваними на збори, порушення правил дорожнього руху, за які може бути накладено адміністративне стягнення у вигляді позбавлення права керування транспортним засобом, разом із вилученим у водія посвідченням передаються військовою інспекцією безпеки дорожнього руху в порядку, встановленому Міністерством оборони України і Міністерством внутрішніх справ України і погодженому з іншими утвореними відповідно до законів України військовими формуваннями, до Державної автомобільної інспекції Міністерства внутрішніх справ України.

Матеріали про вчинені військовослужбовцями і військовозобов'язаними, призваними на збори, порушення, передбачені статтями 126, 128, 128-1, частинами першою і другою статті 129 цього Кодексу, передаються військовою інспекцією безпеки дорожнього руху відповідним командирам (начальникам) для вирішення питання про притягнення винних до відповідальності за Дисциплінарним статутом Збройних Сил України.

Порядок передачі матеріалів про порушення правил дорожнього руху для вирішення питання відповідними командирами (начальниками) про притягнення винних до дисциплінарної відповідальності встановлюється Міністерством оборони України за погодженням з керівниками (командувачами) інших утворених відповідно до законів України військових формувань.

(Кодекс доповнено статтею 235-1 згідно із Законом [N 557-XIV](#) від 24.03.99)

[Стаття 236.](#) Органи, установи та заклади державної санітарно-епідеміологічної служби

Органи, установи та заклади державної санітарно-епідеміологічної служби розглядають справи про адміністративні правопорушення, пов'язані з порушенням державних санітарно-гігієнічних і санітарно-протиепідемічних правил і норм (стаття 42), а також про адміністративні правопорушення, передбачені частиною другою статті 41, статтями 78, 80 - 83, 90-1, 95, 167, 168-1, 170 (коли вони є порушеннями санітарно-гігієнічних і санітарно-протиепідемічних правил і норм), та статтею 188-11 цього Кодексу.

Від імені органів, установ і закладів державної санітарно-епідеміологічної служби розглядати справи про адміністративні правопорушення і накладати адміністративні стягнення в межах територій та об'єктів нагляду, визначених законодавством, мають право:

1) головний державний санітарний лікар України та його заступники, головні державні санітарні лікарі Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя, головні державні санітарні лікарі водного, залізничного, повітряного транспорту, водних басейнів, залізниць та їх заступники, головні державні санітарні лікарі районів, міст, районів у містах, лінійних підрозділів та об'єктів водного, залізничного, повітряного транспорту, об'єктів, що мають особливий режим роботи, Міністерства оборони України, Міністерства внутрішніх

справ України, Державного комітету у справах охорони державного кордону України, Національної гвардії України, Служби безпеки України, з'єднань, частин та підрозділів і їх заступники;

2) лікарі-гігієністи, лікарі-епідеміологи органів, установ і закладів державної санітарно-епідеміологічної служби - щодо адміністративних правопорушень, передбачених частиною другою статті 41, а також статтями 42, 78, 80 - 83, 95, 167, 168-1, 170 (коли вони є порушеннями санітарно-гігієнічних і санітарно-протиепідемічних правил і норм).

(Стаття 236 із змінами, внесеними згідно з Указом ПВР N 3282-1 від 19.12.86, Законами [N 81/96-ВР](#) від 06.03.96, [N 55/97-ВР](#) від 07.02.97; в редакції Закону [N 352-ХІV](#) від 23.12.98)

[Стаття 237.](#)

(Статтю 237 виключено на підставі Закону [N 352-ХІV](#) від 23.12.98)

Медичні служби Міністерства оборони СРСР, Міністерства внутрішніх справ СРСР і Комітету державної безпеки СРСР, що здійснюють санітарний нагляд

Медичні служби Міністерства оборони СРСР, Міністерства внутрішніх справ СРСР і Комітету державної безпеки СРСР, що здійснюють санітарний нагляд, розглядають справи про адміністративні правопорушення, зв'язані з порушенням санітарно-гігієнічних і санітарно-протиепідемічних правил і норм (в тому числі по охороні атмосферного повітря) відповідно на об'єктах, розташованих на території військових містечок і навчальних центрів Міністерства оборони СРСР, та на об'єктах, підвідомчих Міністерству внутрішніх справ СРСР і Комітету державної безпеки СРСР (стаття 42).

Від імені органів, зазначених у цій статті, розглядати справи про адміністративні правопорушення і накладати адміністративні стягнення на посадових осіб мають право:

1) головний епідеміолог Міністерства оборони СРСР та його заступник - штраф до двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян; начальник Центральної санітарно-епідеміологічної лабораторії Міністерства оборони СРСР, а також головні епідеміологи видів Збройних Сил СРСР, військових округів, округів ППО, груп військ і флотів - штраф до двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

2) начальник Центральної санітарно-епідеміологічної станції Міністерства внутрішніх справ СРСР та його заступник, а також начальник санітарно-епідеміологічного загону внутрішніх військ Міністерства внутрішніх справ СРСР - штраф до двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

3) начальники санітарно-епідеміологічних станцій Міністерства внутрішніх справ Української РСР і управлінь внутрішніх справ виконавчих комітетів обласних Рад народних депутатів, а також начальники санітарно-епідеміологічних станцій виправно-трудова установ - штраф до двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

4) начальник санітарно-епідеміологічної станції Комітету державної безпеки СРСР та його заступник, а також головний епідеміолог військ Комітету державної безпеки СРСР - штраф до дванадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

5) начальник медичної служби Комітету державної безпеки Української РСР, начальники медичних служб управлінь Комітету державної безпеки Української РСР по областях, а також начальники санітарно-епідеміологічних загонів військ Комітету державної безпеки СРСР - штраф до дванадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

(Стаття 237 із змінами, внесеними згідно із Законом N 55/97-ВР від 07.02.97)

[Стаття 238.](#) Органи державного ветеринарного контролю

Органи державного ветеринарного контролю розглядають справи про адміністративні правопорушення, пов'язані з порушеннями правил щодо карантину тварин та інших ветеринарно-санітарних вимог (стаття 107).

Від імені органів державного ветеринарного контролю розглядають справи про адміністративні правопорушення і накладують адміністративні стягнення:

1) головний державний інспектор ветеринарної медицини України та його заступники - штраф на громадян до одного неоподаткованого мінімуму доходів громадян, на посадових осіб - до шести неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

2) головні державні інспектори ветеринарної медицини Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя, головний державний інспектор ветеринарної медицини на транспорті і державному кордоні та їх заступники - штраф на громадян до 0,5 неоподаткованого мінімуму доходів громадян, на посадових осіб - до чотирьох неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

3) головні державні інспектори ветеринарної медицини міст, районів, районів у містах, залізниць, транспортних і прикордонних пунктів - штраф на громадян до половини неоподаткованого мінімуму доходів громадян, на посадових осіб - до трьох неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

4) завідувачі дільничними лікарнями державної ветеринарної медицини, дільницями ветеринарної медицини, начальники ветеринарного нагляду на дезинфекційно-промивальних станціях і пунктах, завідувачі лабораторіями ветеринарно-санітарної експертизи на ринках - штраф на громадян до половини неоподаткованого мінімуму доходів громадян, на посадових осіб - до двох неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Посадовими особами органів державної ветеринарної медицини штраф може стягуватися на місці з громадян до половини неоподаткованого мінімуму доходів громадян, і з посадових осіб - до одного неоподаткованого мінімуму доходів громадян.

(Стаття 238 із змінами, внесеними згідно з Указом ПВР N 2010-11 від 03.04.86; Законами [N 4045-12](#) від 25.02.94, [N 55/97-ВР](#) від 07.02.97)

[Стаття 238-1.](#) Органи земельних ресурсів

Органи земельних ресурсів розглядають справи про адміністративні правопорушення, пов'язані з порушенням законодавства в галузі використання і охорони земель та порядку регулювання земельних відносин (статті 52, 53, 53-1, 53-2, 54, 55, 56, 188-5 цього Кодексу).

Від імені органів, зазначених у цій статті, розглядати справи про адміністративні правопорушення і накладати адміністративні стягнення мають право: Голова Державного комітету України по земельних ресурсах та його заступники, Голова Державного комітету Автономної Республіки Крим по земельних ресурсах і єдиному кадастру та його заступники, начальники обласних, Київського та Севастопольського міських управлінь та їх заступники, начальники міських (міст обласного та районного підпорядкування), районних управлінь (відділів) земельних ресурсів та їх заступники, інженери-землевпорядники сіл і селищ.

(Кодекс доповнено статтею 238-1 згідно із Законом [N 2977-12](#) від 03.02.93, в редакції Закону [N 81/96-ВР](#) від 06.03.96)

[Стаття 238-2.](#) Органи державної служби з карантину рослин

Органи державної служби з карантину рослин України розглядають справи про адміністративні правопорушення, пов'язані з порушенням правил щодо боротьби з карантинними шкідниками і хворобами рослин та бур'янами, а також вивезенням матеріалів, що не пройшли карантинну перевірку або відповідну обробку (статті 105 і 106).

Від імені органів, зазначених у цій статті, розглядати справи про адміністративні правопорушення і накладати адміністративні стягнення мають право:

1) начальник Головної державної інспекції з карантину рослин України - Головний державний інспектор з карантину рослин України та його заступники - штраф на громадян до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб - до вісімнадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

2) головні державні інспектори з карантину рослин Автономної Республіки Крим, областей, міста Києва та їх заступники - штраф на громадян до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб - до п'ятнадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

3) державні інспектори з карантину рослин - штраф на громадян до чотирьох неоподатковуваних мінімумів доходів громадян на посадових

осіб - до чотирнадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.
(Кодекс доповнено статтею 238-2 згідно із Законом [N 4044-12](#) від 25.12.94, із змінами, внесеними згідно із Законом [N 55/97-ВР](#) від 07.02.97)
[Стаття 238-3.](#) Органи державного контролю у насінництві

Органи державного контролю у насінництві розглядають справи про адміністративні правопорушення, пов'язані з порушенням порядку та умов ведення насінництва (стаття 104-1).

Від імені органів державного контролю у насінництві розглядати справи про адміністративні правопорушення і накладати адміністративні стягнення мають право:

- 1) Головний державний інспектор України з насінництва - начальник Української державної насіннєвої інспекції - штраф на громадян до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб - до двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;
- 2) головні державні інспектори з насінництва Автономної Республіки Крим, областей, районів і міст - штраф на громадян до чотирьох неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб - до п'ятнадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;
- 3) державні інспектори з насінництва - штраф на громадян до трьох неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб - до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

(Кодекс доповнено статтею 238-3 згідно із Законом [N 1228-XIV](#) від 17.11.99)

[Стаття 238-4.](#) Спеціально уповноважені органи виконавчої влади у сфері захисту рослин

Спеціально уповноважені органи виконавчої влади у сфері захисту рослин розглядають справи про адміністративні правопорушення, пов'язані з порушенням законодавства про захист рослин (стаття 83-1), а також щодо невиконання законних вимог посадових осіб спеціально уповноважених органів виконавчої влади у сфері захисту рослин (стаття 188-12).

Від імені органів, зазначених у цій статті, розглядати справи про адміністративні правопорушення і накладати адміністративні стягнення мають право:

- 1) Головний державний інспектор захисту рослин України і його заступник, головні державні інспектори захисту рослин Автономної Республіки Крим, областей та їх заступники - штраф на громадян до 0,5 неоподаткованого мінімуму доходів громадян і на посадових осіб - до одного неоподаткованого мінімуму доходів громадян;
- 2) головні державні інспектори захисту рослин районів - штраф на громадян до 0,25 неоподаткованого мінімуму доходів громадян і на посадових осіб - до 0,5 неоподаткованого мінімуму доходів громадян.

(Кодекс доповнено статтею 238-4 згідно із Законом [N 1368-XIV](#) від 11.01.2000)

[Стаття 239.](#) Органи, що здійснюють управління і контроль за використанням і охороною вод та відтворенням водних ресурсів

Органи Комітету водного господарства України розглядають справи про адміністративні правопорушення, пов'язані з порушенням правил використання, охорони водних ресурсів (стаття 48, статті 59, 60, 61 (за винятком випадків забруднення та засмічення підземних вод або порушення водоохоронного режиму на водозборах, яке спричинило забруднення цих вод)).

Органи Комітету України з питань геології та використання надр розглядають справи про адміністративні правопорушення, передбачені статтями 59, 60, 61 цього Кодексу, у випадках забруднення та засмічення підземних вод або порушення водоохоронного режиму на водозборах, яке спричинило забруднення цих вод.

Від імені органів, зазначених у цій статті, розглядати справи про адміністративні правопорушення і накладати адміністративні стягнення мають право:

- 1) заступники Голови Комітету водного господарства України, заступники голови Республіканського комітету по водному господарству Автономної Республіки Крим, начальники, заступники начальників управління комплексного використання водних ресурсів Комітету водного господарства України та управління водних ресурсів та водогосподарських систем Республіканського комітету по водному господарству Автономної Республіки Крим, начальники басейнових водогосподарських об'єднань та їх заступники, до компетенції яких належать питання використання та охорони вод і відтворення водних ресурсів, начальники регіональних (обласних) відділів комплексного використання водних ресурсів Комітету водного господарства України, заступник Голови Комітету України з питань геології та використання надр, до компетенції якого належать питання контролю за охороною підземних вод, начальник, заступник начальника Головного управління гідрогеологічних робіт та екології Комітету України з питань геології та використання надр - штраф на громадян до семи неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб - до восьми неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;
- 2) начальники відділів водних ресурсів, завідувачі лабораторіями басейнових водогосподарських об'єднань та регіональних (обласних) відділів комплексного використання водних ресурсів Комітету водного господарства України, директори державних регіональних геологічних та казенних підприємств Комітету України з питань геології та використання надр - штраф на громадян до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб - до семи неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;
- 3) провідні інженери басейнових водогосподарських об'єднань та регіональних (обласних) відділів комплексного використання водних ресурсів Комітету водного господарства України - штраф на громадян до чотирьох неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб - до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

(Стаття 239 із змінами, внесеними згідно із Законом N 55/97-ВР від 07.02.97, в редакції Закону [N 1040-XIV](#) від 14.09.99)

[Стаття 240.](#) Органи рибоохорони

Органи рибоохорони розглядають справи про адміністративні правопорушення, пов'язані з порушенням правил рибальства та охорони рибних запасів, передбачені статтями 50, 85, 85-1, 86-1, 88-1, 91-2 і 188-5 цього Кодексу.

Від імені органів рибоохорони розглядати справи про адміністративні правопорушення і накладати адміністративні стягнення мають право: начальник Головирибвуду Міністерства рибного господарства України та його заступники, начальники басейнових управлінь по охороні, відтворенню рибних ресурсів і регулюванню рибальства та їх заступники, начальники відділів рибоохорони зазначених басейнових управлінь, начальники державних інспекцій рибоохорони, старші державні інспектори та державні інспектори рибоохорони.

(Стаття 240 із змінами, внесеними згідно з Указом ПВР N 2010-11 від 03.04.86, в редакції Закону [N 81/96-ВР](#) від 06.03.96)

[Стаття 241.](#) Органи лісового господарства

Органи лісового господарства розглядають справи про адміністративні правопорушення, передбачені статтями 49, 63-70, 73, 75, 77, 188-5 цього Кодексу.

Від імені органів лісового господарства розглядати справи про адміністративні правопорушення і накладати адміністративні стягнення мають право: Міністр лісового господарства України та його заступники, начальник, його заступники та спеціалісти управління охорони і захисту лісу Міністерства лісового господарства України, керівники, головні лісничі, начальники, старші інженери та інженери відділів охорони і захисту лісу державних органів лісового господарства Автономної Республіки Крим та областей, керівники, головні лісничі, старші інженери та інженери по охороні і захисту лісу держлісгоспів та інших державних лісгосподарських підприємств і організацій, начальник, заступник начальника з льотно-виробничої служби, командири авіаланок, старші льотчики-спостерігачі та льотчики-спостерігачі баз авіаційної охорони лісів, лісничі, помічники лісничих, майстри лісу.

Старшими інженерами та інженерами відділів охорони, захисту лісу державних органів лісового господарства Автономної Республіки Крим та областей, старшими інженерами та інженерами по охороні і захисту лісу держлісгоспів та інших державних лісгосподарських підприємств і організацій, старшими льотчиками-спостерігачами та льотчиками-спостерігачами баз авіаційної охорони лісів, лісничими, помічниками лісничих та майстрами лісу штраф до трьох неоподатковуваних мінімумів доходів громадян за правопорушення, передбачені статтями 70, 73 та 77 цього Кодексу, може стягуватися на місці.

(Стаття 241 із змінами, внесеними згідно з Указом ПБП N 2010-11 від 03.04.86, в редакції Закону [N 81/96-ВР](#) від 06.03.96, із змінами, внесеними згідно із Законом [N 55/97-ВР](#) від 07.02.97)

[Стаття 242.](#) Органи мисливського господарства

Органи мисливського господарства розглядають справи про адміністративні правопорушення, пов'язані з порушенням правил ведення мисливського господарства і полювання, передбачені статтями 50, 85, 85-1, 88-1, 91-2, 163 і 188-5 цього Кодексу.

Від імені органів мисливського господарства розглядати справи про адміністративні правопорушення і накладати адміністративні стягнення мають право: Міністр лісового господарства України і його заступники, начальник управління мисливського господарства Міністерства лісового господарства України та його заступники, керівники, головні лісничі державних органів лісового господарства Автономної Республіки Крим та областей, керівники та головні лісничі держлісгоспів, інших державних лісгосподарських підприємств і організацій, а також державних лісомисливських і державних мисливських господарств.

(Стаття 242 із змінами, внесеними згідно з Указом ПБП N 2010-11 від 03.04.86, в редакції Закону [N 81/96-ВР](#) від 06.03.96)

[Стаття 242-1.](#) Органи Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України

Органи Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України розглядають справи про адміністративні правопорушення, передбачені статтями 47 - 50, 52-55, 57 - 74, 76 -77-1, статтею 78 (крім порушень санітарно-гігієнічних і санітарно-протиепідемічних правил і норм), статтями 78-1 - 79-1 та статтями 80 - 83 (крім порушень санітарно-гігієнічних і санітарно-протиепідемічних правил і норм), статтями 85, 85-1, 86-1 - 88-2, статтею 89 (щодо диких тварин), статтею 90, статтею 90-1 (крім порушень санітарно-гігієнічних і санітарно-протиепідемічних правил і норм), статтями 91 - 91-3, статтею 95 (крім порушень санітарно-гігієнічних і санітарно-протиепідемічних правил і норм), статтями 153, 163 і 188-5.

Від імені органів Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України розглядати справи про адміністративні правопорушення і накладати адміністративні стягнення мають право:

1) за адміністративні правопорушення, передбачені статтями 47 - 50, 52- 55, 57 - 74, 76 - 77-1, статтею 78 (крім порушень санітарно-гігієнічних і санітарно-протиепідемічних правил і норм), статтями 78-1 - 79-1 та статтями 80 - 83 (крім порушень санітарно-гігієнічних і санітарно-протиепідемічних правил і норм), статтями 85, 85-1, 86-1 - 88-2, статтею 89 (щодо диких тварин), статтею 90, статтею 90-1 (крім порушень санітарно-гігієнічних і санітарно-протиепідемічних правил і норм), статтями 91 - 91-3, статтею 95 (крім порушень санітарно-гігієнічних і санітарно-протиепідемічних правил і норм), статтями 153, 163, 188-5 (щодо вимог з охорони навколишнього природного середовища, використання природних ресурсів і радіаційної безпеки) цього Кодексу, - Головний державний інспектор України з охорони навколишнього природного середовища та його заступники, головні державні інспектори з охорони навколишнього природного середовища Автономної Республіки Крим, області, міст Києва і Севастополя та їх заступники, головні державні інспектори з охорони навколишнього природного середовища Чорного, Азовського морів та їх заступники, старші державні інспектори з охорони навколишнього природного середовища, державні інспектори з охорони навколишнього природного середовища;

2) за правопорушення, передбачені статтями 95, (крім порушень санітарно-гігієнічних і санітарно-протиепідемічних правил і норм), 188-5 цього Кодексу, - начальник Головної державної інспекції по нагляду за ядерною безпекою України та його заступники.

Старшими державними інспекторами та державними інспекторами з охорони навколишнього природного середовища штраф до трьох неоподатковуваних мінімумів доходів громадян за правопорушення, передбачені статтями 70, 73, 77, 90, 91 та 153 цього Кодексу, може стягуватися на місці.

(Кодекс доповнено статтею 242-1 згідно із Законом [N 3176-12](#) від 04.05.93; із змінами, внесеними згідно із Законами [N 8/95-ВР](#) від 19.01.95, [N 81/96-ВР](#) від 06.03.96, [N 55/97-ВР](#) від 07.02.97, [N 352-XIV](#) від 23.12.98, [N 1288-XIV](#) від 14.12.99)

[Стаття 243.](#) Органи Державної інспекції електрозв'язку Адміністрації зв'язку України

Органи Державної інспекції електрозв'язку Адміністрації зв'язку України розглядають справи про адміністративні правопорушення, пов'язані з порушенням законодавства про зв'язок (статті 144, 145, 147 - 148-4, 188-7).

Від імені органів, зазначених у цій статті, розглядати справи про адміністративні правопорушення та накладати адміністративні стягнення мають право начальник Державної інспекції електрозв'язку Адміністрації зв'язку України начальники регіональних інспекцій електрозв'язку.

(Стаття 243 в редакції Закону [N 386/96-ВР](#) від 01.10.96)

[Стаття 244.](#) Органи держсільтехнагляду

Органи державного нагляду за технічним станом машин і обладнання у сільському господарстві розглядають справи про адміністративні правопорушення, зв'язані з порушенням правил технічної експлуатації самохідних сільськогосподарських машин і правил техніки безпеки під час їх експлуатації (стаття 108).

Від імені органів держсільтехнагляду розглядати справи про адміністративні правопорушення і накладати адміністративні стягнення мають право інженери-інспектори держсільтехнагляду управлінь сільського господарства виконавчих комітетів районних Рад народних депутатів.

[Стаття 244-1.](#) Органи, які здійснюють державний пробірний нагляд

Органи, які здійснюють державний пробірний нагляд, розглядають справи про адміністративні правопорушення, зв'язані з порушенням правил одержання, витрачання, обліку, зберігання дорожніх металів і каменів або виробів, що їх містять, а також збору і здачі в державний фонд їх лому і відходів (стаття 189-1).

Від імені органів, які здійснюють державний пробірний нагляд, розглядати справи про адміністративні правопорушення і накладати адміністративні стягнення на посадових осіб мають право:

голова Державної пробірної палати України і його заступники - штраф до двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян; начальники регіональних державних управлінь пробірного нагляду Державної пробірної палати України - штраф до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

(Кодекс доповнено статтею 244-1 згідно з Указом ПБП N 2010-11 від 03.04.86, із змінами, внесеними згідно із Законом [N 55/97-ВР](#) від 07.02.97)

[Стаття 244-2.](#) Органи Пенсійного фонду України та Фонду соціального страхування України

Органи Пенсійного фонду України і Фонду соціального страхування України розглядають справи про адміністративні правопорушення, пов'язані з ухиленням від реєстрації в органах Пенсійного фонду України, Фонду соціального страхування України та порушенням порядку обчислення і сплати внесків на соціальне страхування (стаття 165-1).

Від імені Пенсійного фонду України розглядати справи про адміністративні правопорушення і накладати адміністративні стягнення мають право Голова правління Пенсійного фонду України та його заступники, начальники республіканського (Автономна Республіка Крим), обласних, Київського та Севастопольського міських управлінь і їх заступники, а також начальники районних, міських, районних у містах відділів цього фонду.

Від імені Фонду соціального страхування України розглядати справи про адміністративні правопорушення і накладати адміністративні стягнення мають право директор виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України та його заступники, директори виконавчих дирекцій Кримського республіканського, обласних, Київського міського відділень цього Фонду та їх заступники.

(Кодекс доповнено статтею 244-2 згідно із Законом [N 2704-12](#) від 16.10.92; із змінами, внесеними згідно із Законом [N 305/95-ВР](#) від 13.07.95)

[Стаття 244-3.](#) Органи державної статистики

Органи державної статистики розглядають справи про адміністративні правопорушення, пов'язані з порушенням порядку подання статистичних даних (стаття 186-3).

Від імені органів державної статистики розглядати справи і накладати адміністративні стягнення мають право Міністр статистики України та його заступники, начальники управління статистики Автономної Республіки Крим, обласних, Київського та Севастопольського міських управлінь статистики, районних, міських відділів статистики та їх заступники.

(Кодекс доповнено статтею 244-3 згідно із Законом N 3350-12 від 30.06.93)

Стаття 244-4. Органи Державного комітету України у справах захисту прав споживачів

Органи Державного комітету України у справах захисту прав споживачів розглядають справи про адміністративні правопорушення, пов'язані з порушенням законодавства про захист прав громадян-споживачів (статті 155, 156, 156-1, 167 - стосовно правопорушень під час реалізації продукції промисловими підприємствами громадянам-споживачам (крім правопорушень щодо лікарських засобів та порушень санітарно-гігієнічних і санітарно-протиепідемічних правил і норм), статті 168, 168-1 (крім правопорушень щодо лікарських засобів та порушень санітарно-гігієнічних і санітарно-протиепідемічних правил і норм), 170 - стосовно правопорушень під час транспортування, зберігання і використання продукції, призначеної для реалізації громадянам-споживачам (крім правопорушень щодо лікарських засобів та порушень санітарно-гігієнічних і санітарно-протиепідемічних правил і норм), статті 170-1 - щодо правопорушень під час реалізації товарів, виконання робіт, надання послуг громадянам-споживачам, стаття 172 - стосовно порушень на підприємствах (в організаціях) торгівлі, громадського харчування, сфери послуг і громадянами, які займаються підприємницькою діяльністю, стаття 188-2).

Від імені органів Державного комітету України у справах захисту прав споживачів розглядати справи про адміністративні правопорушення і накладати адміністративні стягнення мають право:

Голова Державного комітету України у справах захисту прав споживачів та його заступники;

начальники управлінь у справах захисту прав споживачів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва і Севастополя та їх заступники.

(Частину третю статті 244-4 виключено на підставі Закону [N 23/97-ВР](#) від 23.01.97)

Штрафи у розмірі до двадцяти мінімальних заробітних плат накладаються Головою Державного комітету України у справах захисту прав споживачів та його заступниками, начальниками управлінь у справах захисту прав споживачів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва і Севастополя та їх заступниками. Штрафи у розмірі понад двадцять мінімальних заробітних плат накладаються Головою Державного комітету України у справах захисту прав споживачів та його заступниками.

(Кодекс доповнено статтею 244-4 згідно із Законами N 3350-12 від 30.06.93; N 3683-12 від 15.12.93; із змінами, внесеними згідно із Законами N 79/95-ВР від 01.03.95, N 23/97-ВР від 23.01.97, [N 352-XIV](#) від 23.12.98)

Стаття 244-5. Органи державного контролю за цінами

Органи державного контролю за цінами розглядають справи про адміністративні правопорушення, пов'язані з порушенням порядку формування та застосування цін і тарифів, а також невиконанням вимог органів державного контролю за цінами (статті 165-2, 188-3).

Від імені органів державного контролю за цінами розглядати справи про адміністративні правопорушення і накладати адміністративні стягнення мають право начальник Державної інспекції з контролю за цінами Міністерства економіки України та його заступники, начальники державних інспекцій з контролю за цінами в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві і Севастополі та їх заступники.

(Кодекс доповнено статтею 244-5 згідно із Законом [N 179/94-ВР](#) від 22.09.94)

Стаття 244-6. Інспекції державного архітектурно-будівельного контролю

Інспекції державного архітектурно-будівельного контролю розглядають справи про адміністративні правопорушення, пов'язані з недодержанням екологічних вимог під час проектування, розміщення, будівництва, реконструкції та прийняття в експлуатацію об'єктів чи споруд, недодержанням державних стандартів, норм і правил під час проектування і будівництва, а також самовільним будівництвом будинків або споруд (статті 79-1, 96, 97).

Від імені інспекцій державного архітектурно-будівельного контролю розглядати справи про адміністративні правопорушення і накладати адміністративні стягнення мають право начальник Державної архітектурно-будівельної інспекції України та його заступники, начальники інспекцій державного архітектурно-будівельного контролю в Автономній Республіці Крим, областях, районах, містах Києві і Севастополі, містах обласного підпорядкування.

(Кодекс доповнено статтею 244-6 згідно із Законом [N 209/94-ВР](#) від 14.10.94)

Стаття 244-7. Органи Державного комітету України по стандартизації, метрології та сертифікації

Органи Держстандарту України розглядають справи про адміністративні правопорушення, пов'язані з порушенням законодавства в галузі стандартизації, якості продукції, метрології та сертифікації (стаття 167 - за винятком правопорушень під час реалізації продукції промисловими підприємствами громадянам-споживачам і правопорушень щодо лікарських засобів та порушень санітарно-гігієнічних і санітарно-протиепідемічних правил і норм; статті 169, 170 - за винятком правопорушень під час транспортування, зберігання і використання продукції, призначеної для реалізації громадянам-споживачам і правопорушень щодо лікарських засобів та порушень санітарно-гігієнічних і санітарно-протиепідемічних правил і норм; стаття 170-1 - за винятком правопорушень під час випуску, реалізації товарів, виконання робіт та надання послуг громадянам-споживачам, статті 171, 171-1, 172, 172-1, 188-9).

Від імені органів Держстандарту України розглядати справи про адміністративні правопорушення і накладати адміністративні стягнення мають право:

Голова Державного комітету України по стандартизації, метрології та сертифікації і його заступники;

директори центрів стандартизації, метрології та сертифікації Автономної Республіки Крим, області, міста та їх заступники.

(Кодекс доповнено статтею 244-7 згідно із Законом [N 79/95-ВР](#) від 01.03.95; із змінами, внесеними згідно із Законами [N 73/98-ВР](#) від 04.02.98, [N 352-XIV](#) від 23.12.98, [N 898-XIV](#) від 09.07.99)

Стаття 244-8. Органи державного контролю якості лікарських засобів

Органи державного контролю якості лікарських засобів розглядають справи про адміністративні правопорушення, пов'язані з недодержанням вимог стандартів, норм, правил і технічних умов під час виробництва, зберігання, транспортування, реалізації чи використання лікарських засобів, передбачені статтями 167 - 170 цього Кодексу, з порушенням встановленого порядку взяття, переробки, зберігання, реалізації і застосування донорської крові та (або) її компонентів і препаратів (стаття 45-1), а також з невиконанням законних вимог посадових осіб органів державного контролю якості лікарських засобів (стаття 188-10).

Від імені органів державного контролю якості лікарських засобів розглядати справи про адміністративні правопорушення і накладати адміністративні стягнення мають право:

1) за адміністративні правопорушення, передбачені статтями 45-1, 167 - 170, 188-10 - Головний державний інспектор України з контролю якості лікарських засобів та його заступники, начальники державних інспекцій з контролю якості лікарських засобів в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, їх заступники та державні інспектори з контролю якості лікарських засобів;

2) за адміністративні правопорушення, передбачені статтею 188-10 (в частині невиконання законних вимог щодо усунення порушень умов виробництва лікарських засобів), - Голова Державного комітету України з медичної та мікробіологічної промисловості та його заступники.

(Кодекс доповнено статтею 244-8 згідно із Законом [N 352-XIV](#) від 23.12.98)

Розділ IV. ПРОВАДЖЕННЯ В СПРАВАХ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ

Глава 18

ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 245. Завдання провадження в справах про адміністративні правопорушення

Завданнями провадження в справах про адміністративні правопорушення є: своєчасне, всебічне, повне і об'єктивне з'ясування обставин кожної

справи, вирішення її в точній відповідності з законодавством, забезпечення виконання винесеної постанови, а також виявлення причин та умов, що сприяють вчиненню адміністративних правопорушень, запобігання правопорушенням, виховання громадян у дусі додержання законів, зміцнення соціалістичної законності.

Стаття 246. Порядок провадження в справах про адміністративні правопорушення

Порядок провадження в справах про адміністративні правопорушення в органах (посадовими особами), уповноважених розглядати справи про адміністративні правопорушення, визначається Основами законодавства Союзу РСР і союзних республік про адміністративні правопорушення, законодавчими актами СРСР, постановами Ради Міністрів Української СРСР, цим Кодексом, іншими законодавчими актами Української РСР і постановами Ради Міністрів Української РСР.

Порядок провадження в справах про адміністративні правопорушення в районних (міських) народних судах визначається законодавчими актами Української СРСР, цим Кодексом та іншими законодавчими актами Української РСР.

Стаття 247. Обставини, що виключають провадження в справі про адміністративне правопорушення

Провадження в справі про адміністративне правопорушення не може бути розпочато, а розпочате підлягає закриттю за таких обставин:

- 1) відсутність події і складу адміністративного правопорушення;
- 2) недосягнення особою на момент вчинення адміністративного правопорушення шістнадцятирічного віку;
- 3) неосудність особи, яка вчинила протиправну дію чи бездіяльність;
- 4) вчинення дії особою в стані крайньої необхідності або необхідної оборони;
- 5) видання акта амністії, якщо він усуває застосування адміністративного стягнення;
- 6) скасування акта, який встановлює адміністративну відповідальність;
- 7) закінчення на момент розгляду справи про адміністративне правопорушення строків, передбачених статтею 38 цього Кодексу;
- 8) наявність по тому самому факту щодо особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, постанови компетентного органу (посадовою особою) про накладення адміністративного стягнення, або нескасованого рішення товариського суду, якщо матеріали було передано до товариського суду органом (посадовою особою), який має право накладати адміністративне стягнення по даній справі, або нескасованої постанови про закриття справи про адміністративне правопорушення, а також порушення по даному факту кримінальної справи;
- 9) смерть особи, щодо якої було розпочато провадження в справі.

Стаття 248. Розгляд справи про адміністративне правопорушення на засадах рівності громадян

Розгляд справи про адміністративне правопорушення здійснюється на засадах рівності перед законом і органом (посадовою особою), який розглядає справу, всіх громадян незалежно від походження, соціального і майнового стану, расової і національної належності, статі, освіти, мови, ставлення до релігії, роду і характеру занять, місця проживання та інших обставин.

Стаття 249. Відкритий розгляд справи про адміністративне правопорушення

Справа про адміністративне правопорушення розглядається відкрито.

З метою підвищення виховної і запобіжної ролі провадження в справах про адміністративні правопорушення такі справи можуть розглядатися безпосередньо в трудових колективах, за місцем навчання або проживання порушника.

Стаття 250. Прокурорський нагляд за виконанням законів при провадженні в справах про адміністративні правопорушення

Прокурор, заступник прокурора, здійснюючи нагляд за додержанням і правильним застосуванням законів при провадженні в справах про адміністративне правопорушення має право: порушувати провадження в справі про адміністративне правопорушення; знайомитися з матеріалами справи; перевіряти законність дій органів (посадових осіб) при провадженні в справі; брати участь у розгляді справи; заявляти клопотання; давати висновки з питань, що виникають під час розгляду справи; перевіряти правильність застосування відповідними органами (посадовими особами) заходів впливу за адміністративні правопорушення; опротестовувати постанову і рішення по скарзі в справі про адміністративне правопорушення; зупиняти виконання постанови, а також вчиняти інші передбачені законом дії.

(Стаття 250 із змінами, внесеними згідно із Законом [N 2857-12](#) від 15.12.92)

Стаття 251. Докази

Доказами в справі про адміністративне правопорушення, є будь-які фактичні дані, на основі яких у визначеному законом порядку орган (посадова особа) встановлює наявність чи відсутність адміністративного правопорушення, винність даної особи в його вчиненні та інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи. Ці дані встановлюються протоколом про адміністративне правопорушення, поясненнями особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, потерпілих, свідків, висновком експерта, речовими доказами, показаннями технічних приладів, які використовуються при нагляді за виконанням правил, норм і стандартів, що стосуються забезпечення безпеки дорожнього руху, протоколом про вилучення речей і документів, а також іншими документами.

(Стаття 251 із змінами, внесеними згідно з Указами ПВП N 1369-12 від 29.07.91, [N 1818-12](#) від 15.11.91)

Стаття 252. Оцінка доказів

Орган (посадова особа) оцінює докази за своїм внутрішнім переконанням, що ґрунтується на всебічному, повному і об'єктивному дослідженні всіх обставин справи в їх сукупності, керуючись законом і соціалістичною правосвідомістю.

Стаття 253. Передача матеріалів прокурору, органу попереднього слідства або дізнання

Якщо при розгляді справи орган (посадова особа) прийде до висновку, що в порушенні є ознаки злочину, він передає матеріали прокурору, органу попереднього слідства або дізнання.

Глава 19

ПРОТОКОЛ ПРО АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ

Стаття 254. Складення протоколу про адміністративне правопорушення

Про вчинення адміністративного правопорушення складається протокол уповноваженими на те посадовою особою або представником громадської організації чи органу громадської самодіяльності.

Протокол не складається у випадках, коли відповідно до законодавства штраф накладається і стягується, а попередження фіксується на місці вчинення правопорушення (стаття 258).

Стаття 255. Особи, які мають право складати протоколи про адміністративні правопорушення

У справах про адміністративні правопорушення, що розглядаються органами, зазначеними в статтях 218-221 цього Кодексу, протоколи про правопорушення мають право складати:

1) уповноважені на те посадові особи:

органів внутрішніх справ (частина перша статті 44, статті 44-1, 46-1, 51 стаття 92, частина перша статті 106-1, частина п'ята статті 121, частина друга статті 130, стаття 136 (про порушення на автомобільному транспорті), статті 148, 151, 154 - 160-2, 160-4, 164 - 166, 173-174, 176, 177, частини перша і друга статті 178, статті 179 - 184-1, 184-2 - 185-9, статті 186 - 188, 189-196, 208-1);

(Абзац третій пункту 1 частини першої статті 255 виключено на підставі Закону [N 81/96-ВР](#) від 06.03.96) (Абзац третій пункту 1 частини першої статті 255 виключено на підставі Закону [N 81/96-ВР](#) від 06.03.96)

державної лісової охорони СРСР, лісової охорони міністерства, державного комітету, відомства, виконавчого комітету міської Ради народних депутатів, міжгосподарського підприємства (організації)

(Абзац третій пункту 1 частини першої статті 255 виключено на підставі Закону [N 81/96-ВР](#) від 06.03.96)

державної лісової охорони СРСР, лісової охорони міністерства, державного комітету, відомства, виконавчого комітету міської Ради народних депутатів, міжгосподарського підприємства (організації) по веденню лісового господарства і лісової охорони колгоспу (статті 49, 63-76);

(Абзац четвертий пункту 1 частини першої статті 255 виключено на підставі Закону [N 3176-12](#) від 04.05.93)
органів Державного комітету Української РСР по охороні природи (стаття 50, частина друга статті 83, статті 87-91, 163);
(Абзац п'ятий пункту 1 частини першої статті 255 виключено на підставі Закону [N 81/96-ВР](#) від 06.03.96)(Абзац п'ятий пункту 1 частини першої статті 255 виключено на підставі Закону [N 81/96-ВР](#) від 06.03.96)
органів, що здійснюють державний нагляд за додержанням правил полювання (стаття 163);
органів державного пожежного нагляду (стаття 183);
органів охорони здоров'я (статті 45, 46, статті 167 - 170 (про правопорушення, пов'язані з недодержанням вимог стандартів, норм, правил і технічних умов щодо лікарських засобів), стаття 183 - щодо завідомо неправдивого виклику швидкої медичної допомоги);
(Абзац восьмий пункту 1 частини першої статті 255 виключено на підставі Закону N 81/96-ВР від 06.03.96)(Абзац восьмий пункту 1 частини першої статті 255 виключено на підставі Закону N 81/96-ВР від 06.03.96)
органів Державного комітету України по земельних ресурсах (статті 52, 53-1, 54);
органів державної служби з карантину рослин (статті 105 - 106-2);
(Абзац десятий пункту 1 частини першої статті 255 виключено на підставі Закону [N 81/96-ВР](#) від 06.03.96)
органів державного геологічного контролю системи Міністерства геології СРСР (стаття 58 (про порушення, вчинені не в процесі розробки родовищ корисних копалин);
(Абзац одинадцятий пункту 1 частини першої статті 255 виключено на підставі Закону [N 3176-12](#) від 04.05.93)
органів системи Державного комітету СРСР по гідрометеорології і контролю природного середовища (статті 78-82, частина перша статті 83, стаття 84 (крім порушень санітарно-гігієнічних правил і норм по охороні атмосферного повітря, а також правопорушень, зв'язаних з перевищенням нормативів рівня шуму, утворюваного автотранспортними засобами під час роботи);
(Абзац дванадцятий пункту 1 частини першої статті 255 виключено на підставі Закону [N 308/97-ВР](#) від 04.06.97)(Абзац дванадцятий пункту 1 частини першої статті 255 виключено на підставі Закону [N 308/97-ВР](#) від 04.06.97)
районного (міського)
(Абзац дванадцятий пункту 1 частини першої статті 255 виключено на підставі Закону [N 308/97-ВР](#) від 04.06.97)
районного (міського) військового комісаріату (статті 211-2 - 211-6);
органів охорони пам'яток історії та культури (стаття 92) ;
(Абзац чотирнадцятий пункту 1 частини першої статті 255 виключено на підставі Закону [N 209/94-ВР](#) від 14.10.94)(Абзац чотирнадцятий пункту 1 частини першої статті 255 виключено на підставі Закону [N 209/94-ВР](#) від 14.10.94)
інспекції архітектурно-будівельного контролю Державного комітету Української РСР у справах будівництва або інших органів за дорученням виконавчих комітетів місцевих Рад народних депутатів (статті 96, 97);
органів державного енергонагляду (статті 98, 103-1);
органів державного газового нагляду (статті 101-103);
(Абзаци сімнадцятий та вісімнадцятий пункту 1 частини першої статті 255 замінені одним абзацом згідно з Законом N 3785-12 від 23.12.93)
органів Міністерства транспорту України (статті 136, 141, 142);
органів зв'язку (статті 144 - 148-4, 188-7) ;
(Абзац двадцятий пункту 1 частини першої статті 255 виключений згідно з Законом [N 4040-12](#) від 25.02.94)(Абзац двадцятий пункту 1 частини першої статті 255 виключений згідно з Законом [N 4040-12](#) від 25.02.94)
органів Міністерства житлово-комунального господарства Української РСР (статті 103-1, 103-2, 149-154, 183) ;
органів Державного комітету України у справах захисту прав споживачів (статті 42-2, 155, 156, 156-1, 164-6, 164-7)
фінансових органів (статті 164, 164-1, 165);
(Абзац двадцять третій пункту 1 частини першої статті 255 виключений на підставі Закону [N 79/95-ВР](#) від 01.03.95)(Абзац двадцять третій пункту 1 частини першої статті 255 виключений на підставі Закону [N 79/95-ВР](#) від 01.03.95)
Державного комітету СРСР по стандартах та його органів, які здійснюють державний контроль за стандартами і засобами вимірювань (статті 42-2, 167-172);
підприємств і організацій, у віданні яких є електричні мережі (статті 99, 100, 103-1);
підприємств і організацій, які експлуатують магістральні трубопроводи (стаття 138);
(Абзац двадцять шостий пункту 1 частини першої статті 255 виключено на підставі Закону [N 81/96-ВР](#) від 06.03.96)(Абзац двадцять шостий пункту 1 частини першої статті 255 виключено на підставі Закону [N 81/96-ВР](#) від 06.03.96)
заповідників та інших особливо охоронюваних територій (стаття 50, частина друга статті 83, стаття 85 (крім порушень правил полювання, рибальства і охорони рибних запасів), статті 87-89, частина друга статті 91);
(Абзац двадцять сьомий пункту 1 частини першої статті 255 виключено на підставі Закону [N 81/96-ВР](#) від 06.03.96)(Абзац двадцять сьомий пункту 1 частини першої статті 255 виключено на підставі Закону [N 81/96-ВР](#) від 06.03.96)
органів, які здійснюють державний і відомчий контроль за охороною і використанням тваринного світу (стаття 50, частина друга статті 83, стаття 85 (крім порушень правил полювання, рибальства і охорони рибних запасів), статті 87-89, частина друга статті 91);
органів, установ і закладів державної санітарно-епідеміологічної служби (статті 42-1 - 42-3);
органів державного ветеринарного нагляду (статті 42-1 - 42-3);
органів Міністерства праці та соціальної політики України (частина перша статті 41, статті 41-1, 41-2, 41-3, 188-1);
лабораторій радіаційного контролю міністерств і відомств Української РСР, організацій споживчої кооперації (стаття 42-2);
органів Державної інспекції Української РСР по контролю за вивезенням матеріальних цінностей (стаття 208-1);
(Абзац тридцять третій пункту 1 частини першої статті 255 виключено на підставі Закону [N 179/94-ВР](#) від 22.09.94)(Абзац тридцять третій пункту 1 частини першої статті 255 виключено на підставі Закону [N 179/94-ВР](#) від 22.09.94)
податкових інспекцій (стаття 160-3);
органів запису актів громадянського стану (стаття 212-1);
(Абзац тридцять п'ятий пункту 1 частини першої статті 255 виключено на підставі Закону [N 3350-12](#) від 30.06.93)(Абзац тридцять п'ятий пункту 1 частини першої статті 255 виключено на підставі Закону [N 3350-12](#) від 30.06.93)
органів державної статистики (стаття 186-3);
(Абзац тридцять шостий пункту 1 частини першої статті 255 виключено на підставі Закону [N 75/95-ВР](#) від 28.02.95)(Абзац тридцять шостий пункту 1 частини першої статті 255 виключено на підставі Закону [N 75/95-ВР](#) від 28.02.95)
Державний комітет України з питань інтелектуальної власності (частина перша статті 164- 3) ;
органів Антимонопольного комітету України (стаття 164-3, 166-1 - 166-4);
(Абзац тридцять восьмий пункту 1 частини першої статті 255 виключено на підставі Закону [N 489/96-ВР](#) від 13.11.96)(Абзац тридцять восьмий пункту 1 частини першої статті 255 виключено на підставі Закону [N 489/96-ВР](#) від 13.11.96)
органів Національного банку України (стаття 164-4);
органів управління кінематографією (статті 164-6, 164-7, 164-8 (в частині недотримання квоти демонстрування національних фільмів при використанні національного екранного часу в кіно- і відеомережі));
Прикордонних військ України (стаття 185-10);

органів Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення (стаття 164-8 в частині недотримання квоти демонстрування національних фільмів при використанні національного екранного часу на каналах мовлення телебачення України);

органів Служби безпеки України (стаття 212-2);

1-1) посадові особи, уповноважені на те виконавчими комітетами місцевих Рад народних депутатів, місцевими органами державної виконавчої влади (97-1, 103-1, 103-2, 104, стаття 105 (за порушення правил боротьби з бур'янами), частина перша статті 106-1, статті 149-154, 155, 156, 158 -160-2, 160-4, 183, 185-1, 186-5; статті 78 - 84 (крім порушень санітарно-гігієнічних правил і норм по охороні атмосферного повітря, а також правопорушень, зв'язаних з перевищенням нормативів рівня шуму, утворюваного автотранспортними засобами під час роботи);

2) адміністрація підприємств, установ і організацій (статті 51, 132, 179);

2-1) посадові особи, уповноважені відповідними міністерствами, відомствами і організаціями, у віданні яких перебувають аеродроми (частини перша, третя і четверта статті 111 (про порушення, вчинені на аеродромах, непідвідомчих Міністерству цивільної авіації СРСР, або в районі таких аеродромів));

3)

(Пункт 3 частини першої статті 255 виключено на підставі Закону [N 81/96-ВР](#) від 06.03.96)(Пункт 3 частини першої статті 255 виключено на підставі Закону [N 81/96-ВР](#) від 06.03.96)

працівники охорони державних заповідників (частина перша статті 91);

3-1) працівники, які здійснюють охорону підприємств, установ, організацій (стаття 179);

3-2) судові виконавці, що перебувають при районних (міських) народних судах (стаття 51-1);

3-3) секретар судового засідання, секретар суду (статті 185-3, 185-5, частина перша статті 185-6);

3-4) слідчий, особа, яка провадить дізнання, секретар прокуратури (частина четверта статті 184, стаття 185-4, частина друга статті 185-6, стаття 185-8, стаття 185-11);

4) представники громадських організацій або органів громадської самодіяльності:

народний дружинник (статті 92, 132, 148, 154, 160, 179, 185-7, 186-2, 186-4);

(Абзац третій пункту 4 частини першої статті 255 виключено на підставі Закону [N 81/96-ВР](#) від 06.03.96)(Абзац третій пункту 4 частини першої статті 255 виключено на підставі Закону [N 81/96-ВР](#) від 06.03.96)

громадський лісовий інспектор (статті 49, 50, 63-77, частина друга статті 83, стаття 85 (крім порушень правил полювання, рибальства і охорони рибних запасів), статті 87-89, частина друга статті 91);

(Абзац четвертий пункту 4 частини першої статті 255 виключено на підставі Закону [N 81/96-ВР](#) від 06.03.96)(Абзац четвертий пункту 4 частини першої статті 255 виключено на підставі Закону [N 81/96-ВР](#) від 06.03.96)

громадський інспектор охорони природи (статті 49, 50, 63-77, частина друга статті 83, стаття 85 (крім порушень правил полювання, рибальства і охорони рибних запасів), статті 87-89, частина друга статті 91, стаття 163);

громадський інспектор Українського товариства охорони пам'яток історії та культури (стаття 92);

(Абзац шостий пункту 4 частини першої статті 255 виключено на підставі Закону [N 81/96-ВР](#) від 06.03.96)(Абзац шостий пункту 4 частини першої статті 255 виключено на підставі Закону [N 81/96-ВР](#) від 06.03.96)

громадський інспектор Українського товариства мисливців і рибалок (стаття 163);

член інспекції робітничого контролю профспілок (стаття 155).

У справах про адміністративні правопорушення, розгляд яких віднесено до відання органів, зазначених у статтях 222-244, 244-2 - 244-8 цього Кодексу, протоколи про правопорушення мають право складати уповноважені на те посадові особи цих органів. Крім того, протоколи про адміністративні правопорушення мають право складати:

1) посадові особи органів, що здійснюють контроль за використанням нафтопродуктів у народному господарстві (стаття 161);

2) народний дружинник (статті 65, 66, 70, 73, 77, 82, 85 (за порушення правил полювання, рибальства і охорони рибних запасів)), 85-1, 89-91, статті 121-128, частини перша і друга статті 129, частини перша і друга статті 130, статті 139, 140, 153 та 163);

3) позаштатний інспектор Державної інспекції по маломірних суднах Української РСР (частина перша, третя, четверта і п'ята статті 116, частина друга статті 116 1, частина третя статті 116-2, частина перша статті 117, стаття 118, частина третя статті 129, частини третя і четверта статті 130, частини перша і друга статті 131);

4) громадський лісовий інспектор (статті 63, 64-70, 73, 77);

громадський мисливський інспектор (статті 85, 85-1, 91-2 в частині порушення правил полювання);

громадський інспектор органів рибоохорони (стаття 85, 85-1, 91-2 в частині порушення правил рибальства і охорони рибних запасів);

громадський інспектор охорони навколишнього природного середовища (статті 65-1, 77, 77-1, 78, 82, 85, 85-1, 89 (щодо диких тварин), 90, 91, 91-2, 153, 163);

4-1) посадові особи підприємств, установ і організацій, що здійснюють охорону, використання і відтворення тваринного світу

5) посадові особи виконавчих комітетів районних, міських, районних у містах, селищних і сільських Рад народних депутатів, органів, які здійснюють державний і відомчий контроль за охороною і використанням тваринного світу, посадові особи заповідників та інших територій та об'єктів природно-заповідного фонду, працівники міліції (стаття 85 в частині порушення правил полювання, рибальства і охорони рибних запасів);

6) посадові особи органів залізничного транспорту (стаття 123);

7) працівники відомчої, сільської пожежної охорони та члени добровільних пожежних дружин (команд), протипожежних об'єднань громадян (статті 120, 175, 188-8);

8) посадові особи військової інспекції безпеки дорожнього руху (про правопорушення, вчинені військовослужбовцями і військовозобов'язаними, призваними на збори, - частина четверта статті 122, статті 122-1, 122-2, частина третя статті 123, стаття 124, частини перша і друга статті 130, частина перша статті 132, а також про всі порушення правил дорожнього руху, вчинені особами (крім військовослужбовців і військовозобов'язаних, призваних на збори), які керують транспортними засобами Збройних Сил України та інших військових формувань);

9) адміністрація підприємств, установ і організацій (стаття 132);

10) посадові особи органів державної контрольно-ревізійної служби України (стаття 164-5);

11) посадові особи органів внутрішніх справ (частина перша статті 59 (про правопорушення, вчинені в межах санітарних зон джерел водопостачання), частина перша статті 61 (щодо пошкодження водогосподарських споруд і пристроїв), статті 77-1, 155-1);

12) посадові особи органів Державного комітету України у справах захисту прав споживачів та органів державного контролю за цінами (стаття 155-1).

У справах про адміністративні правопорушення, розгляд яких віднесено до відання органів, зазначених у статті 244-1 цього Кодексу, протоколи про правопорушення мають право складати уповноважені посадові особи Управління дорожніх металів Міністерства фінансів СРСР і державних інспекцій пробірного нагляду Міністерства фінансів СРСР, які здійснюють ревізії і перевірки підприємств, установ і організацій, що перероблюють, застосовують і використовують дорожні метали і камені у всіх видах і виробі, що їх містять.

У випадках, прямо передбачених законодавством, протоколи про адміністративні правопорушення можуть складати також посадові особи інших державних органів, представники громадських організацій і органів громадської самодіяльності.

(Стаття 255 із змінами, внесеними згідно з Указами ПВР N 316-11 від 29.05.85, N 2010-11 від 03.04.86, N 2444-11 від 27.06.86, N 3282-11 від

19.12.86, N 3690-11 від 12.03.87, N 4134-11 від 12.06.87, N 4135-11 від 12.06.87, N 4452-11 від 21.08.87, N 4982-11 від 25.11.87, N 6347-11 від 03.08.88, N 7445-11 від 27.04.89, N 7545-11 від 19.05.89, N 8411-11 від 23.11.89, N 8710-11 від 19.01.90, N 8711-11 від 19.01.90, N 9082-11 від 20.04.90, N 9166-11 від 04.05.90, N 9280-11 від 14.05.90, N 647-12 від 18.01.91, N 661-12 від 28.01.91, N 1369-12 від 29.07.91, N 1413-12 від 09.08.91, N 1818-12 від 15.11.91; Законами N 1255-12 від 25.06.91, N 2354-12 від 15.05.92, N 2547-12 від 07.07.92, N 2704-12 від 16.10.92, N 2857-12 від 15.12.92, N 2977-12 від 03.02.93, N 2992-12 від 04.02.93, N 3039-12 від 03.03.93, N 3134-12 від 22.04.93, N 3176-12 від 04.05.93, N 3350-12 від 30.06.93, N 3582-12 від 11.11.93, N 3683-12 від 15.12.93, N 3785-12 від 23.12.93, N 3888-12 від 23.12.94, N 3890-12 від 28.01.94, N 4040-12 від 25.02.94, N 4044-12 від 25.02.94, N 155/94-ВР від 29.07.94, N 179/94-ВР від 22.09.94, N 209/94-ВР від 14.10.94, N 244/94-ВР від 15.11.94, N 8/95-ВР від 19.01.95, N 64/95-ВР від 15.02.95, N 75/95-ВР від 28.02.95, N 79/95-ВР від 01.03.95, N 123/95-ВР від 05.04.95, N 296/95-ВР від 11.07.95, N 81/96-ВР від 06.03.96, N 323/96-ВР від 12.07.96, N 386/96-ВР від 01.10.96, N 489/96-ВР від 13.11.96, N 497/96-ВР від 14.11.96, N 23/97-ВР від 23.01.97, N 308/97-ВР від 04.06.97, N 651/97-ВР від 19.11.97, N 666/97-ВР від 21.11.97, N 210/98-ВР від 24.03.98, [N 352-XIV](#) від 23.12.98, [N 444-XIV](#) від 18.02.99, [N 557-XIV](#) від 24.03.99, [N 812-XIV](#) від 02.07.99, [998-XIV](#) від 16.07.99, [N 1080-XIV](#) від 21.09.99, [N 1381-XIV](#) від 13.01.2000) [Стаття 256](#). Зміст протоколу про адміністративне правопорушення

У протоколі про адміністративне правопорушення зазначаються: дата і місце його складення, посада, прізвище, ім'я, по батькові особи, яка склала протокол; відомості про особу порушника; місце, час вчинення і суть адміністративного правопорушення; нормативний акт, який передбачає відповідальність за дане правопорушення; прізвища, адреси свідків і потерпілих, якщо вони є; пояснення порушника; інші відомості, необхідні для вирішення справи. Якщо правопорушенням заподіяно матеріальну шкоду, про це також зазначається в протоколі. Протокол підписується особою, яка його склала, і особою, яка вчинила адміністративне правопорушення; при наявності свідків і потерпілих протокол може бути підписано також і цими особами.

У разі відмовлення особи, яка вчинила правопорушення, від підписання протоколу, в ньому робиться запис про це. Особа, яка вчинила правопорушення, має право подати пояснення і зауваження щодо змісту протоколу, які додаються до протоколу, а також викласти мотиви свого відмовлення від його підписання.

При складенні протоколу порушникові роз'яснюються його права і обов'язки, передбачені статтею 268 цього Кодексу, про що робиться відмітка у протоколі.

[Стаття 257](#). Надіслання протоколу

Протокол надсилається органу (посадовій особі), уповноваженому розглядати справу про адміністративне правопорушення.

[Стаття 258](#). Випадки, коли протокол про адміністративне правопорушення не складається

Протокол не складається в разі вчинення адміністративних правопорушень, передбачених статтями 70, 73, 77, 90, 91, 153, якщо розмір штрафу не перевищує трьох неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, статтею 107 (у випадках вчинення правопорушень, перелічених в частині третій статті 238) частиною третьою статті 109, статтями 110, 115, частинами першою, третьою і п'ятою статті 116, частиною третьою статті 116-2, частинами першою і третьою статті 117 (при накладенні адміністративного стягнення у вигляді попередження на місці вчинення правопорушення), статтями 118, 119, частинами першою, другою і третьою статті 121, частинами першою, другою і третьою статті 122, статтею 125, частиною третьою статті 126, частинами першою та другою статті 127, статтями 134, 135 цього Кодексу, якщо особа не оспорує допущене порушення і адміністративне стягнення, що на неї накладається. Протоколи не складаються і в інших випадках, коли відповідно до законодавства штраф накладається і стягується, а попередження оформлюється на місці вчинення правопорушення.

Якщо порушник оспорує стягнення, що на нього накладається за вчинення правопорушення, передбаченого частиною першою цієї статті, то складається протокол про адміністративне правопорушення.

(Стаття 258 із змінами, внесеними згідно з Указами ПВР N 2010-11 від 03.04.86, N 3282-11 від 19.12.86, N 7542-11 від 19.05.89, N 1369-12 від 29.07.91, N 1818-12 від 15.11.91; Законами N 3785-12 від 23.12.93, N 81/96-ВР від 06.03.96, N 55/97-ВР від 07.02.97)

[Стаття 259](#). Доставлення порушника

З метою складення протоколу про адміністративне правопорушення в разі неможливості скласти його на місці вчинення правопорушення, якщо складення протоколу є обов'язковим, порушника може бути доставлено в міліцію чи в штаб добровільної народної дружини по охороні громадського порядку працівником міліції або народним дружинником.

При вчиненні порушень правил користування засобами транспорту, правил щодо охорони порядку і безпеки руху, правил спрямованих на забезпечення схоронності вантажів на транспорті, правил пожежної безпеки, санітарно-гігієнічних і санітарно-протиепідемічних правил на транспорті порушника може бути доставлено уповноваженою на те особою в міліцію, якщо у нього немає документів, що посвідчують особу, і немає свідків, які б могли повідомити необхідні дані про нього.

При вчиненні лісопорушень, порушень правил полювання, правил рибальства і охорони рибних запасів та інших порушень законодавства про охорону і використання тваринного світу, якщо особу порушника не може бути встановлено на місці порушення, працівники державної і відомчої лісової охорони, а в колгоспних лісах - працівники лісової охорони колгоспів або міжколгоспних лігоспів (лісництв), уповноважені на те посадові особи органів, які здійснюють державний нагляд за додержанням правил полювання, органів рибоохорони, посадові особи інших органів, які здійснюють державний або відомчий контроль за охороною і використанням тваринного світу, посадові особи заповідників та інших особливо охоронюваних територій, а також працівники міліції можуть доставляти осіб, які вчинили ці правопорушення, у міліцію чи в приміщення виконавчого комітету селищної, сільської Ради народних депутатів. Доставлення порушника може провадитись також народними дружинниками, громадськими інспекторами охорони природи, громадськими мисливськими інспекторами, громадськими інспекторами органів рибоохорони та громадськими лісовими інспекторами.

При вчиненні правопорушень, зв'язаних з посяганням на охоронювані об'єкти, інше державне або громадське майно, порушника може бути доставлено працівниками воєнізованої охорони у службове приміщення воєнізованої охорони або в міліцію для припинення правопорушень, встановлення особи порушника і складення протоколу про правопорушення.

Доставлення порушника має бути проведено в можливо короткий строк.

Перебування доставленої особи в штабі добровільної народної дружини, приміщенні виконавчого комітету селищної, сільської Ради народних депутатів не може тривати більш як одну годину, якщо не встановлено інше.

(Стаття 259 із змінами, внесеними згідно з Указом ПВР N 2010-12 від 03.04.86)

Глава 20

АДМІНІСТРАТИВНЕ ЗАТРИМАННЯ. ОСОБИСТИЙ ОГЛЯД. ОГЛЯД РЕЧЕЙ І ВИЛУЧЕННЯ РЕЧЕЙ ТА ДОКУМЕНТІВ

[Стаття 260](#). Заходи забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення

У випадках, прямо передбачених законодавчими актами Союзу РСР і Української РСР, з метою припинення адміністративних правопорушень, коли вичерпано інші заходи впливу, встановлення особи, складення протоколу про адміністративне правопорушення у разі неможливості складення його на місці вчинення правопорушення, якщо складення протоколу є обов'язковим, забезпечення своєчасного і правильного розгляду справ та виконання постанов по справах про адміністративні правопорушення допускаються адміністративне затримання особи, особистий огляд, огляд речей і вилучення речей та документів.

Порядок адміністративного затримання, особистого огляду, огляду речей і вилучення речей та документів з метою, передбаченою цією статтею, визначається законодавством Союзу РСР, цим Кодексом та іншими актами законодавства Української РСР.

[Стаття 261](#). Адміністративне затримання

Про адміністративне затримання складається протокол, в якому зазначаються: дата і місце його складення; посада, прізвище, ім'я та по батькові особи, яка склала протокол; відомості про особу затриманого; час і мотиви затримання. Протокол підписується посадовою особою,

яка його склала, і затриманим. У разі відмовлення затриманого від підписання протоколу в ньому робиться запис про це. На прохання особи, затриманої за вчинення адміністративного правопорушення, про місце її перебування повідомляються її родичі, адміністрація за місцем роботи або навчання. Про затримання неповнолітнього повідомлення його батьків або осіб, які їх замінюють, є обов'язковим.

Стаття 262. Органи (посадові особи), правомочні здійснювати адміністративне затримання

Адміністративне затримання особи, яка вчинила адміністративне правопорушення, може провадитися лише органами (посадовими особами), уповноваженими на те законодавством Союзу РСР і Української РСР.

Адміністративне затримання провадиться:

- 1) органами внутрішніх справ - при вчиненні дрібного хуліганства, порушення порядку організації і проведення зборів, мітингів, вуличних походів і демонстрацій, при поширюванні неправдивих чуток, вчиненні злісної непокори законному розпорядженню чи вимозі працівника міліції, народного дружинника, а також військовослужбовця чи образи їх, публічних закликів до невиконання вимог працівника міліції, при прояві неповаги до суду, порушення правил про валютні операції, правил обігу наркотичних засобів або психотропних речовин, незаконного продажу товарів або інших предметів, дрібної спекуляції, торгівлі з рук у невстановлених місцях, при розпиванні спиртних напоїв у громадських місцях чи появи у громадських місцях у п'яному вигляді, що ображає людську гідність і громадську мораль, у випадках, коли є підстави вважати, що особа займається проституцією, при порушенні правил дорожнього руху, правил полювання, рибальства і охорони рибних запасів та інших порушень законодавства про охорону і використання тваринного світу, а також в інших випадках, прямо передбачених законодавчими актами Союзу РСР і Української РСР;
- 2) прикордонними військами - при порушенні прикордонного режиму або режиму в пунктах пропуску через державний кордон України;
- 3) старшою у місці розташування охоронюваного об'єкта посадовою особою воєнізованої охорони - при вчиненні правопорушень, зв'язаних з посяганням на охоронювані об'єкти, інше державне або громадське майно;
- 4) посадовими особами військової інспекції безпеки дорожнього руху - при порушенні водіями або іншими особами, які керують транспортними засобами Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань, правил дорожнього руху.

(Стаття 262 із змінами, внесеними згідно з Указами ПВП N 316-11 від 29.05.85, N 2010-11 від 03.04.86, N 4134-11 від 12.06.87, N 6347-11 від 03.08.88, N 7445-11 від 27.04.89, N 8918-11 від 07.03.90, N 9082-11 від 20.04.90, N 9166-11 від 04.05.90, N 647-12 від 18.01.91; Законами N 64/95-ВР від 15.02.95, [N 557-XIV](#) від 24.03.99, [N 812-XIV](#) від 02.07.99)

Стаття 263. Строки адміністративного затримання

Адміністративне затримання особи, яка вчинила адміністративне правопорушення, може тривати не більш як три години. У виняткових випадках, у зв'язку з особливою потребою законодавчими актами Союзу РСР і Української РСР може бути встановлено інші строки адміністративного затримання.

Осіб, які порушили прикордонний режим або режим у пунктах пропуску через державний кордон України, може бути затримано на строк до трьох годин для складення протоколу, а в необхідних випадках для встановлення особи і з'ясування обставин правопорушення - до трьох діб з повідомлення про це письмово прокурора протягом двадцяти чотирьох годин з моменту затримання або на строк до десяти діб з санкції прокурора, якщо правопорушники не мають документів, що посвідчують їх особу.

Осіб, які порушили правила обігу наркотичних засобів і психотропних речовин, може бути затримано на строк до трьох годин для складення протоколу, а в необхідних випадках для встановлення особи, проведення медичного огляду, з'ясування обставин придбання вилучених наркотичних засобів і психотропних речовин та їх дослідження - до трьох діб з повідомленням про це письмово прокурора протягом двадцяти чотирьох годин з моменту затримання або на строк до десяти діб з санкції прокурора, якщо правопорушники не мають документів, що посвідчують їх особу.

Осіб, які вчинили дрібне хуліганство, злісну непокору законному розпорядженню або вимозі працівника міліції, народного дружинника, а також військовослужбовця чи образу їх, публічні заклики до невиконання вимог працівника міліції, може бути затримано до розгляду справи народним суддею або начальником (заступником начальника) органу внутрішніх справ. До розгляду народним суддею справи може бути затримано також осіб, які порушили порядок організації і проведення зборів, мітингів, вуличних походів і демонстрацій або проявили неповагу до суду чи торгували з рук у невстановлених місцях.

Строк адміністративного затримання обчислюється з моменту доставлення порушника для складення протоколу, а особи, яка була в стані сп'яніння, - з часу її витвердження.

(Стаття 263 із змінами, внесеними згідно з Указами ПВП N 6347-11 від 03.08.88, N 8918-11 від 07.03.90, N 9166-11 від 04.05.90, N 647-12 від 18.01.91; Законами N 64/95-ВР від 15.02.95, [N 812-XIV](#) від 02.07.99)

Стаття 264. Особистий огляд і огляд речей

Особистий огляд може провадитись уповноваженими на те посадовими особами органів внутрішніх справ, воєнізованої охорони, цивільної авіації, митних установ і прикордонних військ, а у випадках, прямо передбачених законодавчими актами Союзу РСР і Української РСР, також і інших органів.

Особистий огляд може провадитись уповноваженою на те особою однієї статі з оглядуваним і в присутності двох понятих тієї ж статі.

Огляд речей може провадитись уповноваженими на те посадовими особами органів внутрішніх справ, воєнізованої охорони, цивільної авіації, митних установ, прикордонних військ, природоохоронних органів, органів лісоохорони, органів рибоохорони, органів, що здійснюють державний нагляд за додержанням правил полювання, а у випадках, прямо передбачених законодавчими актами Союзу РСР і Української РСР, також і інших органів. При вчиненні порушень законодавства про охорону і використання тваринного світу уповноважені на те посадові особи органів, які здійснюють державний нагляд за додержанням правил полювання, органів рибоохорони, а також працівники міліції можуть провадити в установленому порядку огляд транспортних засобів.

Огляд речей, ручної кладі, багажу, знарядь полювання і лову риби, добутої продукції, транспортних засобів та інших предметів здійснюється, як правило, у присутності особи, у власності (володінні) якої вони є. У невідкладних випадках зазначені речі, предмети може бути піддано оглядові з участю двох понятих під час відсутності власника (володільця).

Про особистий огляд, огляд речей складається протокол або про це робиться відповідний запис у протоколі про адміністративне правопорушення або в протоколі про адміністративне затримання.

Особистий огляд, огляд речей у митних установах провадиться в порядку, встановленому Митним кодексом СРСР.

(Стаття 264 із змінами, внесеними згідно з Указом ПВП N 2010-11 від 03.04.86; Законом N 3176-12 від 04.05.93)

Стаття 265. Вилучення речей і документів

Речі і документи, що є знаряддям або безпосереднім об'єктом правопорушення, виявлені під час затримання, особистого огляду або огляду речей, вилучаються посадовими особами органів, зазначених у статтях 234-1, 234-2, 262 і 264 цього Кодексу. Вилучені речі і документи зберігаються до розгляду справи про адміністративне правопорушення у місцях, що їх визначають органи (посадові особи), яким надано право провадити вилучення речей і документів, а після розгляду справи, залежно від результатів її розгляду, їх у встановленому порядку конфіскують, або повертають володільцеві, або знищують, а при оплатному вилученні речей - реалізують. Вилучені орден, медаль, нагрудний знак до почесного звання СРСР, почесного звання Української РСР, Почесної Грамоти і Грамоти Президії Верховної Ради Української РСР, після розгляду справи підлягають поверненню їх законному володільцеві, а якщо він невідомий, надсилаються відповідно до Президії Верховної Ради СРСР або Президії Верховної Ради Української РСР. Вилучені самогон та інші міцні спиртні напої домашнього вироблення,

апарати для їх вироблення після розгляду справи підлягають знищенню працівниками міліції.

При затриманні предметів контрабанди для забезпечення стягнення штрафу допускається вилучення речей (цінностей) у особи яка вчинила контрабанду, якщо остання не має постійного місця проживання в СРСР.

Про вилучення речей і документів складається протокол або робиться відповідний запис у протоколі про адміністративне правопорушення, про огляд речей або адміністративне затримання.

При вчиненні порушень, передбачених статтями 174, 190 - 195-4 цього Кодексу, працівник міліції має право вилучити вогнепальну, пневматичну зброю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду та холодну зброю, бойові припаси, електрошокові пристрої і спеціальні засоби. Працівник міліції має право провести особистий огляд і огляд речей порушника в порядку, встановленому статтею 264 цього Кодексу. До особи, яка вчинила правопорушення під час виконання службових обов'язків, вилучення зброї, особистий огляд і огляд речей застосовується лише у невідкладних випадках.

При вчиненні порушення, за яке відповідно до цього Кодексу може бути накладено адміністративне стягнення, у водія чи судноводія вилучається посвідчення водія (талон до нього, свідоцтво, диплом) на строк до винесення постанови у справі та сплати порушником штрафу, що фіксується у талоні до посвідчення водія, який повертається водію, або видається тимчасовий дозвіл на право керування транспортним засобом, річковим або маломірним судном. В разі відсутності у водія при вчиненні адміністративних порушень посвідчення водія або талона до нього, а так само в разі ухилення водія від сплати штрафу може бути затриманий транспортний засіб порушника до сплати ним штрафу.

Про вилучені речі і документи робиться запис у протоколі про адміністративне порушення.

При вчиненні порушень, передбачених статтею 81 (щодо порушень, пов'язаних з використанням автотранспортних засобів), частинами першою, другою, четвертою і п'ятою статті 121, статтями 121-1, 122-3, 126, частинами першою і другою статті 130, частиною другою статті 132, частиною четвертою статті 133 цього Кодексу, працівник міліції вилучає номерні знаки транспортного засобу або затримує транспортний засіб і доставляє його для тимчасового зберігання на спеціальному майданчику чи стоянці до усунення порушення, а в разі вчинення порушень, передбачених статтею 122-2, а так само в разі залишення водієм транспортного засобу на порушення правил зупинки і стоянки - до оформлення відповідних документів про правопорушення. При цьому робиться відповідний запис у протоколі про адміністративне правопорушення і (або) про огляд транспортного засобу. Порядок затримання номерних знаків і транспортних засобів визначається Міністерством внутрішніх справ України, а порядок зберігання затриманих транспортних засобів та оплати за їх доставку і зберігання - Радою Міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями.

(Стаття 265 із змінами, внесеними згідно з Указами ПВР N 2010-11 від 03.04.86, N 4135-11 від 12.06.87, N 7542-11 від 19.05.89, N1369-12 від 29.07.91, N 1818-12 від 15.11.91; Законами N 3785-12 від 23.12.93, N 148/96-ВР від 25.04.96, N 323/96-ВР від 12.07.96)

Стаття 266. Відсторонення водіїв від керування транспортними засобами, річковими і маломірними суднами та огляд на стан сп'яніння Водії, судноводії та інші особи, які керують транспортними засобами, річковими і маломірними суднами і щодо яких є достатні підстави вважати, що вони перебувають у стані сп'яніння, підлягають відстороненню від керування цими транспортними засобами або суднами та оглядові на стан сп'яніння.

Направлення зазначених осіб для огляду на стан сп'яніння і проведення огляду їх провадиться в порядку, що визначається Міністерством внутрішніх справ СРСР, Міністерством охорони здоров'я СРСР і Міністерством юстиції СРСР.

Стаття 267. Оскарження адміністративного затримання, огляду і вилучення речей та документів

Адміністративне затримання, особистий огляд, огляд речей і вилучення речей та документів може бути оскаржено заінтересованою особою у вищестоящий орган (вищестоящий посадовій особі) відносно органу (посадовій особі), який застосував ці заходи, або прокуророві.

Глава 21

ОСОБИ, ЯКІ БЕРУТЬ УЧАСТЬ У ПРОВАДЖЕННІ В СПРАВІ ПРО АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ

Стаття 268. Права особи, яка притягається до адміністративної відповідальності

Особа, яка притягається до адміністративної відповідальності має право: знайомитися з матеріалами справи, давати пояснення, подавати докази, заявляти клопотання; при розгляді справи користуватися юридичною допомогою адвоката, виступати рідною мовою і користуватися послугами перекладача, якщо не володіє мовою, якою ведеться провадження; оскаржити постанову по справі. Справа про адміністративне правопорушення розглядається в присутності особи, яка притягається до адміністративної відповідальності. Під час відсутності цієї особи справу може бути розглянуто лише у випадках, коли є дані про своєчасне її сповіщення про місце і час розгляду справи і якщо від неї не надійшло клопотання про відкладення розгляду справи.

При розгляді справ про адміністративні правопорушення, передбачені частиною першою статті 44, статтями 51, 146, 157, 160, 160-2, 173, частиною третьою статті 178, статтями 185, 185-1, частиною першою статті 185-3, статтями 185-7 і 187 цього Кодексу, присутність особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, є обов'язковою. У разі ухилення її від явки на виклик органу внутрішніх справ або народного судді цю особу може бути органом внутрішніх справ (міліцією) піддано приводу.

Законодавством Союзу РСР і Української РСР може бути передбачено й інші випадки, коли явка особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, в орган (до посадової особи), який вирішує справу, є обов'язковою.

(Стаття 268 із змінами, внесеними згідно з Указами ПВР N 316-11 від 29.05.85, N 4452-11 від 21.08.87, N 7445-11 від 27.04.89, N 8918-11 від 07.03.90, N 9166-11 від 04.05.90, N 647-12 від 18.01.91, Законом N 386/96-ВР від 01.10.96)

Стаття 269. Потерпілий

Потерпілим є особа, якій адміністративним правопорушенням заподіяно моральну, фізичну або майнову шкоду.

Потерпілий має право знайомитися з матеріалами справи, заявляти клопотання, оскаржувати постанову по справі про адміністративне правопорушення.

Потерпілого може бути опитано як свідка відповідно до статті 272 цього Кодексу.

Стаття 270. Законні представники

Інтереси особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, і потерпілого, які є неповнолітніми або особами, що через свої фізичні або психічні вади не можуть самі здійснювати свої права у справах про адміністративні правопорушення, мають право представляти їх законні представники (батьки, усиновителі, опікуни, піклувальники).

Законні представники мають право знайомитися з матеріалами справи; заявляти клопотання; від імені особи, інтереси якої вони представляють, приносити скарги на рішення органу (посадової особи), який розглядає справу.

Стаття 271. Адвокат

У розгляді справи про адміністративне правопорушення може брати участь адвокат.

Адвокат має право знайомитися з матеріалами справи; заявляти клопотання; за дорученням особи, яка його запросила від її імені приносити скарги на рішення органу (посадової особи), який розглядає справу.

Повноваження адвоката на участь у розгляді справи посвідчуються ордером, що його видає юридична консультація.

Стаття 272. Свідок

Як свідок у справі про адміністративне правопорушення може бути викликана кожна особа, про яку є дані, що їй відомі які-небудь обставини, що підлягають установленню по даній справі.

На виклик органу (посадової особи), у провадженні якого перебуває справа, свідок забов'язаний з'явитися в зазначений час, дати правдиві пояснення, повідомити все відоме йому по справі і відповісти на поставлені запитання.

Стаття 273. Експерт

Експерт призначається органом (посадовою особою), в провадженні якого перебуває справа про адміністративне правопорушення, у разі, коли виникає потреба в спеціальних знаннях.

Експерт зобов'язаний з'явитися на виклик органу (посадової особи) і дати об'єктивний висновок у поставлених перед ним питаннях.

Експерт має право знайомитися з матеріалами справи, що стосуються предмета експертизи, заявляти клопотання про надання йому додаткових матеріалів, необхідних для дачі висновку; з дозволу органу (посадової особи), в провадженні якого перебуває справа про адміністративне правопорушення, ставити особі, яка притягається до відповідальності, потерпілому, свідкам запитання, що стосуються предмета експертизи; бути присутнім при розгляді справи.

Стаття 274. Перекладач

Перекладач призначається органом (посадовою особою), в провадженні якого перебуває справа про адміністративне правопорушення.

Перекладач зобов'язаний з'явитися на виклик органу (посадової особи) і зробити повно й точно доручений йому переклад.

Стаття 275. Відшкодування витрат потерпілим, свідкам, експертам і перекладачам

Потерпілим, свідкам, експертам і перекладачам відшкодовуються у встановленому порядку витрати, що їх вони зазнали у зв'язку з явкою в орган (до посадової особи), в провадженні якого перебуває справа про адміністративне правопорушення.

За особами, яких викликають як потерпілих, свідків, експертів і перекладачів, зберігається у встановленому порядку середній зарібок за місцем роботи за час їх відсутності у зв'язку з явкою в орган (до посадової особи), в провадженні якого перебуває справа про адміністративне правопорушення.

Глава 22

РОЗГЛЯД СПРАВ ПРО АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ

Стаття 276. Місце розгляду справи про адміністративне правопорушення

Справа про адміністративне правопорушення розглядається за місцем його вчинення.

Справи про адміністративні правопорушення, передбачені статтями 121-126, 128, частинами першою і другою статті 129, частинами першою і другою статті 130, статтею 139 (коли правопорушення вчинено водієм) цього Кодексу, можуть розглядатися також за місцем обліку транспортних засобів або за місцем проживання порушників.

Справи про адміністративні правопорушення, передбачені статтями 177 і 178 цього Кодексу, розглядаються за місцем їх вчинення або за місцем проживання порушника.

Адміністративними комісіями справи про адміністративні правопорушення розглядаються за місцем проживання порушника.

Законодавством України може бути передбачено й інше місце розгляду справи про адміністративне правопорушення.

(Стаття 276 із змінами, внесеними згідно з Указами ПВР N 316-11 від 29.05.85, N 1117-11 від 16.10.85, N 7542-11 від 19.05.89, N 1369-12 від 29.07.91, N 1818-12 від 15.11.91; Законами N 3785-12 від 23.12.93, N 244/94-ВР від 15.11.94)

Стаття 277. Строки розгляду справ про адміністративні правопорушення

Справа про адміністративне правопорушення розглядається в п'ятнадцятиденний строк з дня одержання органом (посадовою особою), правомочним розглядати справу, протоколу про адміністративне правопорушення та інших матеріалів справи.

Справи про адміністративні правопорушення, передбачені статтею 42-2, частиною першою статті 44, 44-1, 106-1, 106-2, статтею 162, 173, 173-1, 178, 185 і частиною першою статті 185-3, статтею 185-7, розглядаються протягом доби, статтями 146, 157, 160, 160-2, 185-1, 186-2 і 186-4 - у триденний строк, статтями 46-1, 51 і 176 - у п'ятиденний строк, а статтями 101-103 цього Кодексу - у семиденний строк.

Законодавством Союзу РСР і Української РСР може бути передбачено й інші строки розгляду справ про адміністративні правопорушення.

(Стаття 277 із змінами, внесеними згідно з Указами ПВР N 316-11 від 29.05.85, N 2010-11 від 03.04.86, N 4135-11 від 12.06.87, N 4452-11 від 21.08.87, N 6347-11 від 03.08.88, N 7445-11 від 27.04.89, N 8710-11 від 19.01.90, N 8711-11 від 19.01.90, N 8918-11 від 07.03.90, N 9082-11 від 20.04.90, N 9166-11 від 04.05.90, N 647-12 від 18.01.91, N 661-12 від 28.01.91; Законами N 3039-12 від 03.03.93, N 3890-12 від 28.01.94, N 64/95-ВР від 15.02.95, N 386/96-ВР від 01.10.96)

Стаття 278. Підготовка до розгляду справи про адміністративне правопорушення

Орган (посадова особа) при підготовці до розгляду справи про адміністративне правопорушення вирішує такі питання:

- 1) чи належить до його компетенції розгляд даної справи;
- 2) чи правильно складено протокол та інші матеріали справи про адміністративне правопорушення;
- 3) чи сповіщено осіб, які беруть участь у розгляді справи, про час і місце її розгляду;
- 4) чи витребувано необхідні додаткові матеріали;
- 5) чи підлягають задоволенню клопотання особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, потерпілого, їх законних представників і адвоката.

Стаття 279. Порядок розгляду справи про адміністративне правопорушення

Розгляд справи розпочинається з оголошення складу колегіального органу або представлення посадової особи, яка розглядає дану справу.

Головуючий на засіданні колегіального органу або посадова особа, що розглядає справу, оголошує, яка справа підлягає розгляду, хто притягається до адміністративної відповідальності, роз'яснює особам, які беруть участь у розгляді справи, їх права і обов'язки. Після цього оголошується протокол про адміністративне правопорушення. На засіданні заслуховуються особи, які беруть участь у розгляді справи, досліджуються докази і вирішуються клопотання. У разі участі в розгляді справи прокурора заслуховується його висновок.

Стаття 280. Обставини, що підлягають з'ясуванню при розгляді справи про адміністративне правопорушення

Орган (посадова особа) при розгляді справи про адміністративне правопорушення зобов'язаний з'ясувати: чи було вчинено адміністративне правопорушення, чи винна дана особа в його вчиненні, чи підлягає вона адміністративній відповідальності, чи є обставини, що пом'якшують і обтяжують відповідальність, чи заподіяно майнову шкоду, чи є підстави для передачі матеріалів про адміністративне правопорушення на розгляд товариського суду, комісії по боротьбі з пияцтвом, утвореної на підприємстві, в установі, організації чи їх структурних підрозділах, громадської організації, трудового колективу, а також з'ясувати інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи.

(Стаття 280 із змінами, внесеними згідно з Указом ПВР N 1117-11 від 16.10.85)

Стаття 281. Протокол засідання колегіального органу по справі про адміністративне правопорушення

При розгляді колегіальним органом справи про адміністративне правопорушення ведеться протокол, в якому зазначаються:

- 1) дата і місце засідання;
- 2) найменування і склад органу, який розглядає справу;
- 3) зміст справи, що розглядається;
- 4) відомості про явку осіб, які беруть участь у справі;
- 5) пояснення осіб, які беруть участь у розгляді справи, їх клопотання і результати їх розгляду;
- 6) документи і речові докази, досліджені при розгляді справи;
- 7) відомості про оголошення прийнятої постанови і роз'яснення порядку та строків її оскарження.

Протокол засідання колегіального органу підписується головуючим на засіданні і секретарем цього органу.

Стаття 282. Пропозиції про усунення причин та умов, що сприяли вчиненню адміністративних правопорушень

Орган (посадова особа), який розглядає справу, встановивши причини та умови, що сприяли вчиненню адміністративного правопорушення, вносить у відповідний державний орган, громадську організацію або посадовій особі пропозиції про вжиття заходів щодо усунення цих причин та умов. При вжитті заходи протягом місяця з дня надходження пропозиції повинно бути повідомлено орган (посадову особу), який

вніс пропозицію.

Глава 23

ПОСТАНОВА ПО СПРАВІ ПРО АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ

[Стаття 283.](#) Зміст постанови по справі про адміністративне правопорушення

Розглянувши справу про адміністративне правопорушення, орган (посадова особа) виносить постанову по справі. Постанова виконавчого комітету селищної, сільської Ради народних депутатів по справі про адміністративне правопорушення приймається у формі рішення.

Постанова повинна містити: найменування органу (посадової особи), який виніс постанову, дату розгляду справи; відомості про особу, щодо якої розглядається справа; викладення обставин, установлених при розгляді справи; зазначення нормативного акта, який передбачає відповідальність за дане адміністративне правопорушення; прийняте по справі рішення.

Якщо при вирішенні питання про накладення стягнення за адміністративне правопорушення органами (посадовими особами), переліченими у пунктах 1-4 статті 213 цього Кодексу, одночасно вирішується питання про відшкодування винним майнової шкоди, то в постанові по справі зазначаються розмір шкоди, що підлягає стягненню, порядок і строк її відшкодування.

Постанова по справі повинна містити вирішення питання про вилучені речі і документи, а також вказівку про порядок і строк її оскарження.

Постанова колегіального органу приймається простою більшістю голосів членів колегіального органу, присутніх на засіданні.

Постанова по справі про адміністративне правопорушення підписується посадовою особою, яка розглянула справу, а постанова колегіального органу - головоючим на засіданні і секретарем цього органу.

У випадках, передбачених законодавством України, про захід стягнення робиться відповідний запис на протоколі про адміністративне правопорушення або постановою оформляється іншим установленим способом.

(Стаття 283 із змінами, внесеними згідно із Законом N 244/94-ВР від 15.11.94)

[Стаття 284.](#) Види постанов по справі про адміністративне правопорушення

По справі про адміністративне правопорушення, орган (посадова особа) виносить одну з таких постанов:

- 1) про накладення адміністративного стягнення;
- 2) про застосування заходів впливу, передбачених статтею 24-1 цього Кодексу;
- 3) про закриття справи.

Постанова про закриття справи виносить при оголошенні усного зауваження, передачі матеріалів на розгляд товариського суду, комісії по боротьбі з пияцтвом, утвореної на підприємстві, в установі, організації чи їх структурних підрозділах, громадської організації чи трудового колективу або передачі їх прокурору, органу попереднього слідства чи дізнання, а також при наявності обставин, передбачених статтею 247 цього Кодексу.

(Стаття 284 із змінами, внесеними згідно з Указом ПВР N 1117-11 від 16.10.85; Законом [N 244/94-ВР](#) від 15.11.94)

[Стаття 285.](#) Оголошення постанови по справі про адміністративне правопорушення і вручення копії постанови

Постанова оголошується негайно після закінчення розгляду справи. Копія постанови протягом трьох днів вручається або висилається особі, щодо якої її винесено.

Копія постанови в той же строк вручається або висилається потерпілому на його прохання.

Копія постанови вручається під розписку. В разі, якщо копія постанови висилається, про це робиться відповідна відмітка у справі.

По справах про порушення митних правил та про контрабанду копія постанови вручається особам, щодо яких її винесено, в порядку, встановленому Митним кодексом СРСР.

По справах про адміністративне правопорушення, передбачені статтями 174 і 191 цього Кодексу, щодо особи, якій вогнестрільну зброю, а також бойові припаси ввірено в зв'язку з виконанням службових обов'язків або передано в тимчасове користування підприємством, установою, організацією, адміністративна комісія (виконавчий комітет селищної, сільської Ради народних депутатів) надсилає копії постанови (рішення), крім того, відповідному підприємству, установі або організації для відома і органу внутрішніх справ для розгляду питання про заборону цієї особи користуватися вогнестрільною зброєю.

[Стаття 286.](#) Доведення постанови про накладення адміністративного стягнення до відома громадськості

Орган (посадова особа), який розглядає справи про адміністративні правопорушення, передбачені статтею 51, частинами першою і другою статті 129, частинами першою і другою статті 130, статтями 157, 173, 176, 177, 178 цього Кодексу, доводить до відома адміністрації або громадської організації за місцем роботи, навчання або проживання порушника, а передбачені статтями 210 і 211 - до відома керівника підприємства, установи, організації, колгоспу та навчального закладу за місцем роботи (навчання) про накладене на нього стягнення. По справах про адміністративні правопорушення, передбачені статтею 51, цього Кодексу, про прийняте рішення доводиться також до відома адміністрації підприємства, установи, організації, або органу внутрішніх справ, що надіслали до суду протокол про дрібне розкрадення. По справах про адміністративні правопорушення, передбачені статтями 43, 109-115, 120, частинами першою, другою і третьою статті 133, частиною першою статті 134, частинами першою, другою і третьою статті 135, вчинені злісними порушниками, про прийняте рішення доводиться до відома адміністрації або громадської організації за місцем роботи, навчання або проживання злісного порушника.

(Стаття 286 із змінами, внесеними згідно з Указами ПВР N 316-11 від 29.05.85, N 3282-11 від 19.12.86, N 4135-11 від 12.06.87, N 7542-11 від 19.05.89, N 1369-12 від 29.07.91, N 1818-12 від 15.11.91)

Глава 24

ОСКАРЖЕННЯ І ОПРОТЕСТУВАННЯ ПОСТАНОВИ ПО СПРАВІ ПРО АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ

[Стаття 287.](#) Право оскарження постанови по справі про адміністративне правопорушення

Постанову по справі про адміністративне правопорушення може бути оскаржено особою, щодо якої її винесено, а також потерпілим.

Постанова районного (міського) народного суду (народного судді) про накладення адміністративного стягнення є остаточною і оскарженню в порядку провадження в справах про адміністративні правопорушення не підлягає, за винятком випадків, передбачених законодавчими актами Союзу РСР і Української РСР.

[Стаття 288.](#) Порядок оскарження постанови по справі про адміністративне правопорушення

Постанову по справі про адміністративне правопорушення може бути оскаржено:

- 1) постанову адміністративної комісії - у виконавчий комітет відповідної Ради народних депутатів або в районний (міський) суд, рішення якого є остаточною;
  - 2) рішення виконавчого комітету селищної, сільської Ради народних депутатів - у виконавчий комітет районної, міської, районної в місті Ради народних депутатів або в районний (міський) суд, рішення якого є остаточною;
  - 3) постанову іншого органу (посадової особи) про накладення адміністративного стягнення у вигляді штрафу - у вищестоящий орган (вищестоящий посадовий особі) або в районний (міський) суд, рішення якого є остаточною; постанову про накладення іншого адміністративного стягнення - у вищестоящий орган (вищестоящий посадовий особі), після чого скаргу може бути подано в районний (міський) суд, рішення якого є остаточною.
- Постанову про одночасне накладення основного і додаткового адміністративних стягнень може бути оскаржено за вибором особи, щодо якої її винесено, чи потерпілому в порядку, встановленому для оскарження основного або додаткового стягнення;
- 4) постанову органу внутрішніх справ (посадової особи), Державної інспекції по маломірних судах Української РСР про накладення адміністративного стягнення у вигляді попередження, зафіксованого на місці вчинення правопорушення без складення протоколу, - у вищестоящий орган (вищестоящий посадовий особі);

5) постанову посадової особи військової інспекції безпеки дорожнього руху по справі про порушення правил дорожнього руху, - вищестоящій посадовій особі, правомочній розглядати скаргу.

Скарга подається в орган (посадовій особі), який виніс постанову по справі про адміністративне правопорушення, якщо інше не встановлено законодавством України. Скарга, що надійшла, протягом трьох діб надсилається разом із справою органу (посадовій особі), правомочному відповідно до цієї статті її розглядати.

Особа, яка оскаржила постанову про адміністративне правопорушення, звільняється від сплати державної поштини.

(Стаття 288 із змінами, внесеними згідно з Указами ПВП N 2010-1 від 03.04.86, N 7542-11 від 19.05.89; Законами N 2857-12 від 15.12.92, N 244/94-ВР від 15.11.94, [N 557-XIV](#) від 24.03.99)

[Стаття 289.](#) Строк оскарження постанови по справі про адміністративне правопорушення

Скаргу на постанову по справі про адміністративне правопорушення може бути подано протягом десяти днів з дня винесення постанови. В разі пропуску зазначеного строку з поважних причин цей строк за заявою особи, щодо якої винесено постанову, може бути поновлено органом (посадовою особою), правомочним розглядати скаргу.

[Стаття 290.](#) Опротестування постанови по справі про адміністративне правопорушення

Постанову по справі про адміністративне правопорушення може бути опротестовано прокурором.

[Стаття 291.](#) Зупинення виконання постанови в зв'язку з поданням скарги або принесенням протесту

Подання у встановлений строк скарги зупиняє виконання постанови про накладення адміністративного стягнення до розгляду скарги, за винятком постанов про застосування заходів стягнення, передбачених статтями 26 і 32 цього Кодексу, а також у випадках накладення штрафу, що стягується на місці вчинення адміністративного правопорушення.

Принесення прокурором протесту зупиняє виконання постанови до розгляду протесту.

[Стаття 292.](#) Строк розгляду скарги і протесту на постанову по справі про адміністративне правопорушення

Скарга і протест на постанову по справі про адміністративне правопорушення розглядаються правомочними органами (посадовими особами) в десятиденний строк з дня їх надходження, якщо інше не встановлено законодавством СРСР.

[Стаття 293.](#) Розгляд скарги і протесту на постанову по справі про адміністративне правопорушення

Орган (посадова особа) при розгляді скарги або протесту на постанову по справі про адміністративне правопорушення перевіряє законність і обґрунтованість винесеної постанови і приймає одне з таких рішень:

1) залишає постанову без зміни, а скаргу або протест без задоволення;

2) скасовує постанову і надсилає справу на новий розгляд;

3) скасовує постанову і закриває справу;

4) змінює захід стягнення в межах, передбачених нормативним актом про відповідальність за адміністративне правопорушення, з тим, однак, щоб стягнення не було посилено.

Якщо буде встановлено, що постанову винесено органом (посадовою особою), неправомочним вирішувати цю справу, то така постанову скасовується і справа надсилається на розгляд компетентного органу (посадовій особі).

[Стаття 294.](#) Повноваження судді, начальника органу внутрішніх справ, голови вищестоящого суду і начальника вищестоящого органу внутрішніх справ щодо перегляду справи

Постанову судді у справах про адміністративні правопорушення, передбачені частиною першою статті 41, статтями 41-1, 42-1 - 42-3, 41-3, 42-2, частиною першою статті 44, статтями 44-1, 46-1, 51 - 51-2, частиною першою статті 106-1, частиною п'ятою статті 121, частиною другою статті 130, статтями 146, 157, 160, 160-2, 160-4, 164-3, 164-6 - 164-8, 166-1 - 166-4, 173, 173-1, частиною третьою статті 178, частинами першою, другою і третьою статті 181, статтями 184 - 185-11, 186-2, 186-4, 186-5, 187, 188-1, 208-1 і 212-2 цього Кодексу, а також постанови у справах про адміністративні правопорушення, вчинені особами віком від шістнадцяти до вісімнадцяти років, може бути скасовано або змінено за протестом прокурора самим суддею, а також незалежно від наявності протесту прокурора - головою вищестоящого суду.

Постанову начальника органу внутрішніх справ по справі про адміністративне правопорушення, передбачене статтею 173 цього Кодексу, може бути скасовано або змінено за протестом прокурора самим начальником органу внутрішніх справ, а також незалежно від наявності протесту прокурора - начальником вищестоящого органу внутрішніх справ.

(Стаття 294 із змінами, внесеними згідно з Указами ПВП N 316-11 від 29.05.85, N 2444-11 від 27.06.86, N 4452-11 від 21.08.87, N 6347-11 від 03.08.88, N 6976-11 від 14.12.88, N 7445-11 від 27.04.89, N 8710-11 від 19.01.90, N 8711-11 від 19.01.90, N 8918-11 від 07.03.90, N 9082-11 від 20.04.90, N 9166-11 від 04.05.90, N 647-12 від 18.01.91, N 1413-12 від 09.08.91; Законами N 1255-12 від 25.06.91, N 3582-12 від 11.11.93, N 3888-12 від 28.01.94, N 179/94-ВР від 22.09.94, N 244/94-ВР від 15.11.94, N 8/95-ВР від 19.01.95, N 123/95-ВР від 05.04.95, N 210/95-ВР від 02.06.95, N 386/96-ВР від 01.10.96, N 666/97-ВР від 21.11.97, [N 352-XIV](#) від 23.12.98, [N 812-XIV](#) від 02.07.99, [998-XIV](#) від 16.07.99, [N 1080-XIV](#) від 21.09.99, [N 1381-XIV](#) від 13.01.2000)

[Стаття 295.](#) Надіслання копії рішення по скарзі або протесту на постанову

Копія рішення по скарзі або протесту на постанову по справі про адміністративне правопорушення протягом трьох днів надсилається особі, щодо якої її винесено. В той же строк копія постанови надсилається потерпілому на його прохання.

Про результати розгляду протесту повідомляється прокуророві.

[Стаття 296.](#) Наслідки скасування постанови із закриттям справи про адміністративне правопорушення

Скасування постанови із закриттям справи про адміністративне правопорушення тягне за собою повернення стягнених грошових сум, оплатно вилучених і конфіскованих предметів, а також скасування інших обмежень, зв'язаних з цією постановою. У разі неможливості повернення предмета повертається його вартість.

Відшкодування шкоди, заподіяної громадянину незаконним накладенням адміністративного стягнення у вигляді адміністративного арешту або виправних робіт, провадиться в порядку, встановленому законодавством.

[Стаття 297.](#) Опротестування рішення по скарзі

Рішення по скарзі на постанову по справі про адміністративне правопорушення може бути опротестовано прокурором.

Протест на рішення по скарзі вноситься у вищестоящий орган (вищестоящій посадовій особі) відносно органу (посадовій особі), який прийняв рішення по скарзі.

Розділ V. ВИКОНАННЯ ПОСТАНОВ ПРО НАКЛАДЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ СТЯГНЕНЬ

Глава 25

ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ

[Стаття 298.](#) Обов'язковість постанови про накладення адміністративного стягнення

Постанова про накладення адміністративного стягнення є обов'язковою для виконання державними і громадськими органами, підприємствами, установами, організаціями, посадовими особами і громадянами.

[Стаття 299.](#) Звернення постанови до виконання

Постанова про накладення адміністративного стягнення підлягає виконанню з моменту її винесення, якщо інше не встановлено законодавством Союзу РСР, цим Кодексом та іншими актами законодавства Української РСР.

При оскарженні або опротестуванні постанови про накладення адміністративного стягнення постанову підлягає виконанню після залишення скарги або протесту без задоволення, за винятком постанов про застосування заходу стягнення у вигляді попередження, а також у випадках накладення штрафу, що стягується на місці вчинення адміністративного правопорушення.

Постанова про накладення адміністративного стягнення у вигляді штрафу підлягає примусовому виконанню після закінчення строку, встановленого частиною першою статті 307 цього Кодексу.

Постанова про накладення адміністративного стягнення звертається до виконання органом (посадовою особою), який виніс постанову.

[Стаття 300.](#) Порядок виконання постанови про накладення адміністративного стягнення

Постанова про накладення адміністративного стягнення виконується уповноваженим на те органом у порядку, встановленому законодавством Союзу РСР, цим Кодексом та іншими актами законодавства Української РСР.

Постанова про адміністративний арешт виконується органом внутрішніх справ у порядку, встановленому законодавством СРСР.

У разі винесення кількох постанов про накладення адміністративних стягнень щодо однієї особи кожна постанова виконується окремо.

[Стаття 301.](#) Відстрочка виконання постанови про накладення адміністративного стягнення

Якщо негайне виконання постанови про накладення адміністративного стягнення у вигляді адміністративного арешту, виправних робіт або штрафу (за винятком стягнення штрафу на місці вчинення адміністративного правопорушення) є неможливим, орган (посадова особа), який виніс постанову, може відстрочити виконання постанови на строк до одного місяця.

[Стаття 302.](#) Припинення виконання постанови про накладення адміністративного стягнення

За наявності обставин, зазначених у пунктах 5, 6 і 9 статті 247 цього Кодексу, орган (посадова особа), який виніс постанову про накладення адміністративного стягнення, припиняє її виконання.

[Стаття 303.](#) Давність виконання постанов про накладення адміністративних стягнень

Не підлягає виконанню постанова про накладення адміністративного стягнення, якщо її не було звернуто до виконання протягом трьох місяців з дня винесення. В разі зупинення виконання постанови відповідно до статті 291 цього Кодексу перебіг строку давності зупиняється до розгляду скарги або протесту. У разі відстрочки виконання постанови відповідно до статті 301 цього Кодексу перебіг строку давності зупиняється до закінчення строку відстрочки.

Законодавством Союзу РСР і Української РСР може бути встановлено й інші, більш тривалі строки для виконання постанов по справах про окремі види адміністративних правопорушень.

Відповідно до Митного кодексу СРСР предмети контрабанди, а також перевізні та інші засоби, призначені для переміщення предметів контрабанди через державний кордон СРСР або їх приховування, підлягають конфіскації незалежно від часу їх виявлення.

[Стаття 304.](#) Вирішення питань, зв'язаних з виконанням постанови

Питання, зв'язані з виконанням постанови про накладення адміністративного стягнення, вирішуються органом (посадовою особою), який виніс постанову.

[Стаття 305.](#) Контроль за виконанням постанови про накладення адміністративного стягнення

Контроль за правильним і своєчасним виконанням постанови про накладення адміністративного стягнення здійснюється органом (посадовою особою), який виніс постанову.

Глава 26

ПРОВАДЖЕННЯ ПО ВИКОНАННЮ ПОСТАНОВИ ПРО ВИНЕСЕННЯ ПОПЕРЕДЖЕННЯ

[Стаття 306.](#) Порядок виконання постанови про винесення попередження

Постанова про накладення адміністративного стягнення у вигляді попередження виконується органом (посадовою особою), який виніс постанову, шляхом оголошення постанови порушнику.

Якщо постанова про накладення адміністративного стягнення у вигляді попередження виноситься під час відсутності порушника, йому вручається копія постанови в порядку і строки, передбачені статтею 285 цього Кодексу.

При винесенні адміністративного стягнення у вигляді попередження на місці вчинення порушень, передбачених статтями 116, 116-2, 117, 125, частиною першою статті 127 цього Кодексу, воно оформляється способом, встановленим відповідно Міністерством внутрішніх справ України або Міністерством транспорту Української РСР.

(Стаття 306 із змінами, внесеними згідно з Указами ПВП N 7542-11 від 19.05.89, N 1369-12 від 29.07.91, N 1818-12 від 15.11.91)

Глава 27

ПРОВАДЖЕННЯ ПО ВИКОНАННЮ ПОСТАНОВИ ПРО НАКЛАДЕННЯ ШТРАФУ

[Стаття 307.](#) Строки і порядок виконання постанови про накладення штрафу

Штраф має бути сплачений порушником не пізніше як через п'ятнадцять днів з дня вручення йому постанови про накладення штрафу, а в разі оскарження або опротестування такої постанови - не пізніше як через п'ятнадцять днів з дня повідомлення про залишення скарги або протесту без задоволення.

У разі відсутності самостійного заробітку в осіб віком від шістнадцяти до вісімнадцяти років, які вчинили адміністративне правопорушення, штраф стягується з батьків або осіб, які їх замінюють.

Штраф, накладений за вчинення адміністративного правопорушення, вноситься порушником в установу Ощадного банку України, за винятком штрафу, що стягується на місці вчинення правопорушення, якщо інше не встановлено законодавством України.

(Стаття 307 із змінами, внесеними згідно з Указами ПВП N 7542-11 від 19.05.89, N 1369-12 від 29.07.91, N 1818-12 від 15.11.91; Законами N 244/94-ВР від 15.11.94, N 196/96-ВР від 15.05.96)

[Стаття 308.](#) Примусове виконання постанови про стягнення штрафу

У разі несплати штрафу порушником у строк, установлений частиною першою статті 307 цього Кодексу, постанова про накладення штрафу надсилається для відрахування суми штрафу в примусовому порядку з його заробітної плати чи іншого заробітку, пенсії або стипендії відповідно до правил, установлених [Цивільним процесуальним кодексом Української РСР](#).

Якщо особа, піддана штрафу, не працює або якщо стягнення штрафу із заробітної плати чи іншого заробітку, пенсії або стипендії порушника є неможливим з інших причин, стягнення провадиться на підставі постанови органу (посадової особи) про накладення штрафу судовим виконавцем, що перебуває при районному (міському) народному суді, шляхом звернення стягнення на особисте майно порушника, а також на його частку в спільній власності.

Стягнення штрафу не може бути звернено на майно, на яке відповідно до законодавства Української РСР не може бути звернено стягнення за виконавчими документами.

Забороняється віднесення накладених на посадових осіб штрафів за рахунок підприємств, установ і організацій.

У разі виявлення предметів контрабанди в транспортних засобах, володільці яких не мають постійного місця проживання в СРСР, штраф стягується в порядку, встановленому Митним кодексом СРСР.

[Стаття 309.](#) Виконання постанови про накладення штрафу, який стягується на місці вчинення адміністративного правопорушення

При стягненні штрафу відповідно до статті 258 цього Кодексу на місці вчинення адміністративного правопорушення порушникові видається квитанція встановленого зразка, яка є документом суворої фінансової звітності.

У разі несплати штрафу на місці вчинення адміністративного правопорушення провадження в справі, а потім виконання постанови здійснюється в порядку, передбаченому цим Кодексом.

(Стаття 309 із змінами, внесеними згідно з Указом ПВП N 7542-11 від 19.05.89)

[Стаття 310.](#) Закінчення провадження по виконанню постанови про накладення штрафу

Постанова про накладення штрафу, за якою стягнення штрафу проведено повністю, з відміткою про виконання повертається органу (посадовій особі), який виніс постанову.

ПРОВАДЖЕННЯ ПО ВИКОНАННЮ ПОСТАНОВИ ПРО ОПЛАТНЕ ВИЛУЧЕННЯ ПРЕДМЕТА

Стаття 311. Органи, що виконують постанови про оплатне вилучення предмета

Постанова про оплатне вилучення предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення, виконується органом (посадовою особою), який виніс постанову.

(Частину другу статті 311 виключено на підставі Закону N148/96-ВР від 25.04.96)

По справах про адміністративні правопорушення, передбачені частиною першою статті 191 і статтею 193 цього Кодексу, постанови адміністративної комісії при виконавчому комітеті районної, міської, районної в місті, селищної, сільської Ради народних депутатів, які передбачають оплатне вилучення вогнепальної зброї та бойових припасів, виконуються органами внутрішніх справ.

(Стаття 311 із змінами, внесеними згідно із Законом N 148/96-ВР від 25.04.96)

Стаття 312. Виконання постанови про оплатне вилучення предмета

Вилучені предмети на підставі постанови про оплатне вилучення здаються органом (посадовою особою), зазначеним в статті 311 цього Кодексу, для реалізації в комісійний магазин або спеціально виділені для цієї мети магазини державної чи кооперативної торгівлі за місцем знаходження майна, що підлягає вилученню.

Суми, виручені від реалізації оплатно вилученого предмета, відповідно до статті 28 цього Кодексу передаються органами (посадовими особами), які винесли постанову, колишньому власникові з відрахуванням витрат по реалізації вилученого предмета.

Законодавством Союзу РСР і Української РСР може бути встановлено інший порядок виконання постанови про оплатне вилучення предмета.

Глава 29

ПРОВАДЖЕННЯ ПО ВИКОНАННЮ ПОСТАНОВИ ПРО КОНФІСКАЦІЮ ПРЕДМЕТА, ГРОШЕЙ

(Назва глави 29 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1255-12 від 25.06.91)

Стаття 313. Органи, що виконують постанови про конфіскацію предмета, грошей

Постанова про конфіскацію предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення, грошей, одержаних внаслідок вчинення адміністративного правопорушення, виконується:

1) державними виконавцями районних, міських (міст обласного значення), районних у містах відділів державної виконавчої служби - у справах про адміністративні правопорушення, передбачені статтями 42-1 - 42-3, 146, 157, 160 - 160-2, 160-4, 164-6, 164-7, частинами першою, другою і третьою статті 181, статтею 208-1 цього Кодексу;

2) уповноваженими на те особами:

органів внутрішніх справ - у справах про адміністративні правопорушення, передбачені, статтями 46-1 і 106-2, 162, 174, 181-2, 188, 190, частиною другою статті 191, статтями 195-1 - 195-4 цього Кодексу;

органів мисливського господарства - у справах про адміністративні правопорушення, передбачені статтями 85, 85-1, 88-1 і 163 цього Кодексу щодо порушення правил полювання;

органів рибохорони - у справах про адміністративні правопорушення, передбачені статтями 85, 85-1 і 88-1 цього Кодексу щодо порушення правил рибальства і охорони рибних запасів;

органів Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України - у справах про адміністративні правопорушення, передбачені статтями 85, 85-1, 88, 88-1, 88-2, 90, 91 і 163 цього Кодексу;

підприємств і організацій, на які покладено приймання конфіскованих м'ясоїдних хутрових звірів, спільно з представниками фінансового органу і ветеринарного нагляду - у справах про адміністративні правопорушення, передбачені статтею 166 цього Кодексу;

підприємств і організацій, на які покладено приймання конфіскованих собак і котів, - у справах про адміністративні правопорушення, передбачені частиною другою статті 154 цього Кодексу;

фінансових органів - у справах про адміністративні правопорушення, передбачені статтями 164, 165 цього Кодексу;

органів повітряного транспорту - у справах про адміністративні правопорушення, передбачені частиною другою статті 112, частиною третьою статті 133 цього Кодексу;

митних органів - у справах про адміністративні правопорушення, передбачені частиною другою статті 208, статтями 208-1, 209 цього Кодексу; органів державної податкової служби - у справах про адміністративні правопорушення, передбачені статтею 164-5 цього Кодексу.

(Стаття 313 із змінами, внесеними згідно з Указами ПВР N 2010-11 від 03.04.86, N 2444-11 від 27.06.86, N 3282-11 від 19.12.86, N 4134-11 від 12.06.87, N 6976-11 від 14.12.88, N 7445-11 від 27.04.89, N 8711-11 від 19.01.90, N 158-12 від 03.08.90, N 1413-12 від 09.08.91; Законами N 1255-12 від 25.06.91, N 3806-12 від 24.12.93, N 179/94-ВР від 22.09.94, N 244/94-ВР від 15.11.94, N 64/95-ВР від 15.02.95, N 81/96-ВР від 06.03.96, N 148/96-ВР від 25.04.96, N 323/96-ВР від 12.07.96, N 386/96-ВР від 01.10.96, N 497/96-ВР від 14.11.96, [N 352-XIV](#) від 23.12.98, [N 998-XIV](#) від 16.07.99)

Стаття 314. Порядок виконання постанови про конфіскацію предмета, грошей

Виконання постанови про конфіскацію предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення, грошей, одержаних внаслідок вчинення адміністративного правопорушення, здійснюється шляхом вилучення конфіскованого предмета і примусового безоплатного звернення цього предмета у власність держави.

Виконання постанови про конфіскацію предметів контрабанди, перевізних та інших засобів, призначених для переміщення предметів контрабанди через державний кордон СРСР або їх приховування, а також заборонених до ввезення в СРСР або вивезення за кордон предметів, що пересилаються у міжнародних поштових відправленнях, провадиться в порядку, встановленому Митним кодексом СРСР.

(Стаття 314 із змінами, внесеними згідно із Законом [N 1255-12](#) від 25.06.91)

Стаття 315. Порядок реалізації конфіскованих предметів, грошей

Реалізація конфіскованих предметів, які стали знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення, грошей, одержаних внаслідок вчинення адміністративного правопорушення, провадиться в порядку, встановленому законодавством Союзу РСР і Української РСР.

(Стаття 315 із змінами, внесеними згідно із Законом [N 1255-12](#) від 25.06.91)

Стаття 316. Закінчення провадження по виконанню постанови про конфіскацію предмета, грошей

Постанова про конфіскацію предмета, грошей з відміткою про виконання повертається органі (посадовій особі), який виніс постанову.

(Стаття 314 із змінами, внесеними згідно із Законом [N 1255-12](#) від 25.06.91)

Глава 30

ПРОВАДЖЕННЯ ПО ВИКОНАННЮ ПОСТАНОВИ ПРО ПОЗБАВЛЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОГО ПРАВА

Стаття 317. Органи, що виконують постанову про позбавлення спеціального права

Постанова про позбавлення права керування транспортними засобами виконується посадовими особами органів внутрішніх справ, зазначеними у пункті 2 частини другої статті 222 цього Кодексу.

Постанова про позбавлення права керування річковими і маломірними суднами виконується посадовими особами органів річкового транспорту і Державної інспекції по маломірних суднах Української РСР, зазначеними у частині другій статті 226 і пункті 2 частини другої статті 227 цього Кодексу.

Постанова про позбавлення права полювання виконується зазначеними у частині другій статті 242 цього Кодексу посадовими особами органів, мисливського господарства.

(Стаття 317 із змінами, внесеними згідно з Указом ПБВ N 2010-1 від 03.04.86, Законом [N 81/96-ВР](#) від 06.03.96)

Стаття 318. Порядок виконання постанови про позбавлення права керування транспортним засобом, річковим або маломірним судном
У разі винесення постанови про позбавлення права керування транспортним засобом, річковим або маломірним судном вилучене відповідно до частини п'ятої статті 265 цього Кодексу посвідчення водія (свідоцтво, диплом) особі, щодо якої застосовано даний захід адміністративного стягнення, не повертається.

Дія виданого замість вилученого посвідчення водія (свідоцтва, диплома) тимчасового дозволу на право керування транспортним засобом, річковим або маломірним судном продовжується до закінчення строку, встановленого для подання скарги, або до прийняття рішення по скарзі.

Якщо в результаті розгляду скарги буде прийнято рішення про скасування постанови і закриття справи або про заміну позбавлення права керування транспортним засобом, річковим або маломірним судном іншим заходом стягнення (пункти 3 і 4 частини першої статті 293 цього Кодексу), вилучене посвідчення водія (свідоцтво, диплом) повертається особі, у якій його було вилучено.

(Стаття 318 із змінами, внесеними згідно з Указом ПБВ N 7542-11 від 19.05.89)

Стаття 319. Порядок виконання постанови про позбавлення права полювання

Виконання постанови про позбавлення права полювання провадиться шляхом вилучення мисливського квитка.

У разі ухилення особи, позбавленої права полювання, від здачі мисливського квитка органи мисливського господарства, вилучення мисливського квитка провадять у встановленому порядку.

Порядок вилучення мисливського квитка встановлюється Міністерством лісового господарства Української РСР.

(Стаття 319 із змінами, внесеними згідно із Законом N 81/96-ВР від 06.03.96)

Стаття 320. Підстава і порядок скорочення строку позбавлення спеціального права

При сумлінному ставленні до праці і зразковій поведінці особи, позбавленої на певний строк права керування транспортним засобом, річковим маломірним судном або права полювання орган (посадова особа), який наклав стягнення, може після закінчення не менш як половини призначеного строку скоротити за клопотанням громадської організації, трудового колективу строк позбавлення зазначеного права.

Стаття 321. Обчислення строків позбавлення спеціального права

Водії транспортних засобів, судноводії і особи, що порушили правила полювання, вважаються позбавленими спеціального права з дня винесення постанови про позбавлення цього права. Якщо зазначені особи, які позбавлені спеціального права, ухиляються від здачі документа, що посвідчує це право, то строк позбавлення їх спеціального права обчислюється з дня здачі або вилучення такого документа.

Після закінчення призначеного строку позбавлення спеціального права, а також у разі його скорочення відповідно до статті 320 цього Кодексу особи, щодо якої застосовано даний захід адміністративного стягнення, повертаються в установленому порядку вилучені у неї документи.

Вилучене посвідчення водія транспортного засобу повертається особі, яку було позбавлено права керування транспортними засобами, після проходження нею перевірки знань правил дорожнього руху у Державній автомобільній інспекції.

(Стаття 321 із змінами, внесеними згідно з Указом ПБВ N 1369-12 від 29.07.91, [N 1818-12](#) від 15.11.91)

Глава 31

ПРОВАДЖЕННЯ ПО ВИКОНАННЮ ПОСТАНОВИ ПРО ЗАСТОСУВАННЯ ВИПРАВНИХ РОБІТ

Стаття 322. Виконання постанови про застосування виправних робіт

Постанова районного (міського) народного суду (народного судді) про застосування виправних робіт надсилається органу внутрішніх справ на виконання не пізніш як наступного дня після її винесення.

Виправні роботи відповідно до статті 31 цього Кодексу відбуваються за місцем постійної роботи порушника.

На підставі постанови про виправні роботи із заробітку порушника провадяться відрахування в доход держави протягом строку відбування адміністративного стягнення в розмірі, визначеному постановою.

Стаття 323. Обчислення строку відбування виправних робіт

Відбування виправних робіт обчислюється часом, протягом якого порушник працював і з його заробітку провадилось відрахування.

Кількість днів, випрацьованих порушником, має бути не менше кількості робочих днів, що припадають на встановлений районним (міським) народним судом (народним суддею) календарний строк стягнення. Якщо порушник не відпрацював зазначеної кількості робочих днів і відсутні підстави для зарахування невідпрацьованих днів у строк стягнення, відбування виправних робіт триває до повного відпрацювання порушником належної кількості робочих днів.

У строк відбування стягнення зараховується час, протягом якого порушник не працював з поважних причин і йому відповідно до закону виплачувалась заробітна плата. До цього строку також зараховується час хвороби, час, наданий для догляду за хворим, і час проведений у відпустці по вагітності і родах. Час хвороби, спричиненої сп'янінням або діями, зв'язаними з сп'янінням, до строку відбування виправних робіт не зараховується.

Стаття 324. Обов'язки адміністрації підприємства, установи та організації за місцем відбування порушником виправних робіт

На адміністрацію підприємства, установи та організації за місцем відбування порушником виправних робіт покладається:

правильне і своєчасне провадження відрахувань із заробітку порушника в доход держави і своєчасний переказ відрахованих сум у

встановленому порядку;

трудове виховання порушника;

повідомлення органів, що відають виконанням даного виду стягнення, про ухилення порушника від відбування стягнення.

Стаття 325. Наслідки ухилення особи від відбування виправних робіт, застосованих за вчинення дрібного хуліганства

У разі ухилення особи від відбування виправних робіт, застосованих за вчинення дрібного хуліганства, постановою народного судді невідбутий строк виправних робіт може бути замінено штрафом від трьох до семи неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або адміністративним арештом з розрахунку один день арешту за три дні виправних робіт, але не більш як на п'ятнадцять днів.

(Стаття 325 із змінами, внесеними згідно із Законом N 55/97-ВР від 07.02.97)

Глава 32

ПРОВАДЖЕННЯ ПО ВИКОНАННЮ ПОСТАНОВИ ПРО ЗАСТОСУВАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО АРЕШТУ

Стаття 326. Виконання постанови про застосування адміністративного арешту

Постанова районного (міського) народного суду (народного судді) про застосування адміністративного арешту виконується негайно після її винесення.

Стаття 327. Порядок відбування адміністративного арешту

Осіб, підданих адміністративному арешту, тримають під вартою в місцях, що їх визначають органи внутрішніх справ. При виконанні постанови про застосування адміністративного арешту арештовані піддаються особистому оглядові.

Строк адміністративного затримання зараховується до строку адміністративного арешту.

Відбування адміністративного арешту провадиться за правилами, встановленими законодавством СРСР.

Стаття 328. Трудове використання осіб, підданих адміністративному арешту

Особі, піддані адміністративному арешту за правопорушення, передбачені частиною першою статті 44, статтею 173, частиною третьою статті 178, статтями 185, 185-1 і частиною першою статті 185-3 цього Кодексу, використовуються на фізичних роботах.

Організація трудового використання осіб, підданих адміністративному арешту, покладається на виконавчі комітети місцевих Рад народних депутатів.

Особам, підданим адміністративному арешту, за час перебування під арештом заробітна плата за місцем постійної роботи не виплачується. (Стаття 328 із змінами, внесеними згідно з Указами ПВР N 316-11 від 29.05.85, N 4452-11 від 21.08.87, N 6347-11 від 03.08.88, N 9166-11 від 04.05.90)

Глава 33

ПРОВАДЖЕННЯ ПО ВИКОНАННЮ ПОСТАНОВИ В ЧАСТИНІ ВІДШКОДУВАННЯ МАЙНОВОЇ ШКОДИ

[Стаття 329.](#) Порядок і строк виконання постанови в частині відшкодування майнової шкоди

Постанова по справі про адміністративне правопорушення в частині відшкодування майнової шкоди виконується в порядку, встановленому законодавством Союзу РСР, цим Кодексом та цивільним процесуальним законодавством.

Постанова по справі про адміністративне правопорушення в частині відшкодування майнової шкоди є виконавчим документом.

Майнова шкода має бути відшкодована порушником не пізніше як через п'ятнадцять днів з дня вручення йому копії постанови (стаття 285), а в разі оскарження або опротестування такої постанови - не пізніше як через п'ятнадцять днів з дня повідомлення про залишення скарги або протесту без задоволення.

[Стаття 330.](#) Наслідки невиконання постанови в частині відшкодування майнової шкоди

У разі невиконання постанови по справі про адміністративне правопорушення в частині відшкодування майнової шкоди у строк, установлений частиною третьою статті 329 цього Кодексу, вона надсилається для стягнення збитків у порядку виконавчого провадження, передбаченому цивільним процесуальним законодавством.

Заступник Голови Президії Верховної Ради Української РСР В. ШЕВЧЕНКО Секретар Президії Верховної Ради Української РСР М. ХОМЕНКО м.Київ, 7 грудня 1984 року

N 8073-Х